

Lovforslag nr. L 69. Fremsat den 28. oktober 1998 af justitsministeren (Frank Jensen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om dansk indfødsret, lov om offentlig auktion ved auktionsledere og lov om vagtvirksomhed

(Ratifikation af Europarådskonventionen af 6. november 1997 om statsborgerret og ophævelse af krav om dansk indfødsret m.v.)

§ 1

I lov om dansk indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 757 af 14. september 1995, som ændret ved lov nr. 233 af 2. april 1997, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 1, affattes således:

»Et barn erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen eller moderen er dansk. Er barnets forældre ikke gift, og er kun faderen dansk, erhverver barnet kun dansk indfødsret, hvis det er født her i riget.«

2. § 2 affattes således:

»§ 2. Har et barn af en dansk far og en udenlandsk mor ikke erhvervet dansk indfødsret ved fødslen, erhverver barnet dansk indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab. Det er en forudsætning, at barnet på tidspunktet for ægteskabets indgåelse er ugift og under 18 år.«

3. § 2 A affattes således:

»§ 2 A. Et udenlandsk barn under 12 år, der er adopteret ved en dansk adoptionsbevilling, bliver dansk statsborger ved adoptionen, hvis barnet adopteres af et ægtepar, hvor mindst én af ægtefællerne er dansk statsborger, eller af en ugift dansk statsborger.

Stk. 2. Dansk indfødsret erhverves fra det tidspunkt, hvor adoptionens retsvirkninger indtræder.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse i tilfælde, hvor barnet er adopteret ved en udenlandsk afgørelse, der anerkendes i medfør af adoptionslovens § 28, stk. 2.«

4. § 3, stk. 1, affattes således:

»En udlænding, som har haft ophold her i riget i sammenlagt mindst 10 år, heraf sammenlagt mindst 5 år inden for de sidste 6 år, erhverver dansk indfødsret ved efter det fyldte 18. år, men inden det fyldte 23. år, over for et statsamt, Københavns Overpræsidium, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland at afgive skriftlig erklæring herom.«

5. § 5 affattes således:

»§ 5. Erhverver en person indfødsret ved afgivelse af erklæring i medfør af §§ 3 eller 4, tilkommer indfødsretten også den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at den erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift, under 18 år og bosat her i riget. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret.«

6. § 6, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Har den, der naturaliseres, børn, herunder adoptivbørn, finder reglerne i § 5 tilsvarende anvendelse.«

7. § 8, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Den, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, taber sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs.«

8. § 9 A ophæves.

9. § 10 ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 10. Efter overenskomst mellem Danmark og de øvrige nordiske lande (Finland, Island, Norge og Sverige) gælder i visse tilfælde særlige regler for personer, der tidligere har haft bopæl i et andet nordisk land, eller som har statsborgerret i et andet nordisk land, jf. herved §§ 10 A – 10 C.

Stk. 2. I forhold til hvert enkelt af de nordiske lande finder reglerne i §§ 10 A – 10 C anvendelse fra det tidspunkt, hvor overenskomsten træder i kraft for det pågældende land.

§ 10 A. Ved anvendelsen af § 3 ligestilles bopæl i et andet nordisk land med bopæl her i riget, dog kun i det omfang bopælstiden i det andet nordiske land ligger mindst 5 år forud for erklæringens afgivelse og før den erklærendes fyldte 16. år.

Stk. 2. Ved anvendelsen af § 4 ligestilles bopæl i et nordisk land indtil det fyldte 12. år med bopæl her i riget.

Stk. 3. Ved anvendelsen af § 8 ligestilles bopæl i et nordisk land i sammenlagt mindst 7 år med bopæl her i riget.

§ 10 B. En statsborger i et nordisk land, som

- 1) har erhvervet statsborgerret dér på anden måde end ved naturalisation,
- 2) er fyldt 18 år,
- 3) har haft fast bopæl her i riget i de sidste 7 år, og
- 4) ikke i løbet af denne tid er idømt frihedsstraf eller foranstaltning, der kan ligestilles med frihedsstraf,

erhverver dansk indfødsret ved over for et statsamt, Københavns Overpræsidium, Rigsom-

budsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland at afgive skriftlig erklæring herom. Bestemmelsen i § 5 finder tilsvarende anvendelse.

§ 10 C. Den, der har mistet dansk indfødsret og derefter vedblivende har været statsborger i et nordisk land, generhverver indfødsretten, når han efter at have taget fast bopæl her i riget over for et statsamt, Københavns Overpræsidium, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland afgiver skriftlig erklæring herom. Bestemmelsen i § 5 finder tilsvarende anvendelse.«

10. I § 11 udgår »§ 9 A, stk. 4.«.

11. I § 11 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* En erklæring afgivet efter lovens §§ 3, 4, 10 B eller 10 C afvises af den myndighed, som erklæringen er fremsat overfor, hvis myndigheden ikke finder, at betingelserne for at erhverve dansk indfødsret ved erklæring er opfyldt. Afvisning af en erklæring kan påklages til Justitsministeriet.«

12. § 12, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Justitsministeren kan hos skattemyndigheder og andre myndigheder indhente de oplysninger, også i elektronisk form, om ansøgere om dansk indfødsret og disses børn, som er nødvendige for at behandle ansøgningerne.«

§ 2

I lov om offentlig auktion ved auktionsledere, jf. lovbekendtgørelse nr. 191 af 9. april 1986, som ændret ved lov nr. 385 af 22. maj 1996, foretages følgende ændring:

I § 3, *stk. 2*, udgår: »har dansk indfødsret,«.

§ 3

I lov nr. 266 af 22. maj 1986 om vagtvirksomhed, som senest ændret ved lov nr. 389 af 14. juni 1995, foretages følgende ændringer:

1. § 3, stk. 1, nr. 1, ophæves.

Nr. 2-8 bliver herefter nr. 1-7.

2. I § 3, *stk. 2*, udgår: »dansk indfødsret og«.

3. I § 4, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »nr. 1-4« til: »nr. 1-3«, og »nr. 5-8« til: »nr. 4-7«.

4. I § 14, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres to steder »nr. 6« til: »nr. 5«.

5. I § 17, *stk. 1*, ændres to steder »nr. 1-5« til: »nr. 1-4«.

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1999.

Stk. 2. § 1, nr. 1, har virkning for børn, der fødes efter lovens ikrafttræden.

Stk. 3. § 1, nr. 3, har virkning for børn, der adopteres med virkning fra lovens ikrafttræden eller derefter.

Stk. 4. § 1, nr. 4, har virkning for personer, som fylder 18 år efter lovens ikrafttræden.

Stk. 5. § 1, nr. 5, har virkning for børn af personer, der erhverver dansk indfødsret efter lovens ikrafttræden.

Stk. 6. § 1, nr. 7, har virkning for personer, der fylder 22 år efter lovens ikrafttræden.

§ 5

Stk. 1. § 2 gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Stk. 2. § 3 gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget har til formål at gennemføre Europarådskonventionen af 6. november 1997 om statsborgerret i dansk ret. Konventionen træder i kraft, når den er ratificeret af 3 af Europarådets medlemsstater. Konventionen, der indtil videre er ratificeret af Slovakiet og Østrig, er optrykt som bilag 2 til dette lovforslag i dansk oversættelse.

Ved vedtagelsen af lovforslaget giver Folketinget sit samtykke til, at Danmark ratificerer konventionen.

Efter færdigforhandlingen af den nye Europarådskonvention har Justitsministeriet foretaget en gennemgang af konventionen sammenholdt med gældende dansk ret. Denne gennemgang har vist, at en dansk ratifikation af konventionen forudsætter visse ændringer i den gældende lovgivning.

Lovforslaget er udarbejdet på baggrund af disse overvejelser, men indeholder også andre forslag til ændringer af indfødsretsloven. Disse forslag omfatter udover konsekvensændringer og sproglige ændringer bl.a. forslag til en ændring af lovens § 3 om adgangen til at opnå dansk indfødsret for unge mennesker, der er født eller opvokset her i landet, forslag om ligestilling af adoptivbørn med biologiske børn i statsborgerretlig henseende samt en tilsvarende ligestilling mellem børn født henholdsvis i og uden for ægteskab.

Endvidere foreslås ændringer af lov om offentlig auktion ved auktionsledere og lov om vagtvirksomhed, således at der ikke længere stilles krav om dansk indfødsret som betingelse for beskikkelse som auktionsleder eller for opnåelse af autorisation til at udøve vagtvirksomhed.

2. Europarådskonventionen af 6. november 1997 om statsborgerret

2.1. Europarådskonventionen som en del af international ret

Europarådskonventionen samler, supplerer og udbygger de internationale konventioner om statsborgerret, der allerede eksisterer, og har bl.a. til formål at

fastsætte visse internationale principper og standarder på området.

På statsborgerretsområdet har Danmark tiltrådt følgende konventioner m.v.:

- De Forenede Nationers konvention af 20. februar 1957 om gifte kvinders statsborgerret,
- De Forenede Nationers konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed,
- Europarådskonventionen af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret,
- Nordisk overenskomst af 15. januar 1969 om gennemførelse af visse bestemmelser om statsborgerret.

2.2. Europarådskonventionens formål

Konventionen er den første internationale tekst, der indeholder principper og regler, som berører alle aspekter af statsborgerretten. Konventionen fastslår bl.a. som nogle af sine afgørende principper, at statsløshed skal undgås, og at ingen vilkårligt skal kunne fratages sin nationalitet. Endvidere fastslår konventionen i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, at de nationale regler om statsborgerret ikke må indebære, at der finder forskelsbehandling sted på grund af køn, religion, race, hudfarve samt national eller etnisk oprindelse.

Endvidere fastslår konventionen som noget nyt i international ret principper for løsning af statsborgerretsspørgsmål i forbindelse med statssuccession. Som sådan har konventionsteksten været et vigtigt redskab for de mange nye Øst- og Centraleuropæiske stater, der i de senere år som nye Europarådslande har skullet gennemføre ny lovgivning på statsborgerretsområdet.

Konventionen accepterer medlemsstaternes forskellige syn på spørgsmålet om dobbelt statsborgerret. Konventionen anerkender således, at det er den enkelte stats frie afgørelse, hvilke konsekvenser den pågældende stat i sin nationale lovgivning drager af den omstændighed, at dens statsborgere erhverver eller er i besiddelse af statsborgerret i et andet land. I den forbindelse er medlemsstaterne enige om det ønskelige i at finde hensigtsmæssige løsninger på konsekvenser-

ne af dobbelt statsborgerret, i særdeleshed med hensyn til de rettigheder og forpligtelser over for flere stater, der er forbundet med besiddelsen af dobbelt statsborgerret. Endvidere finder medlemsstaterne det ønskeligt, at personer, som har statsborgerret i to eller flere af de kontraherende stater, kun har værnepligt i en af disse, og det findes endvidere nødvendigt at fremme internationalt samarbejde mellem de nationale myndigheder, som er ansvarlige for anliggender vedrørende statsborgerret.

2.3. Den nye konventions forhold til Europarådskonventionen af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret

Den 29. august 1972 ratificerede Danmark Europarådskonventionen af 6. maj 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret.

Denne konvention forpligter Danmark til overfor de medkontraherende stater at undgå dobbelt statsborgerret i visse tilfælde.

Intentionerne i Europarådskonventionen af 1963 om så vidt muligt at undgå dobbelt statsborgerskab er udtryk for den opfattelse, der på tidspunktet for konventionens tilblivelse herskede i de fleste vesteuropæiske lande.

Konventionen, der foruden af Danmark er ratificeret af Frankrig, Holland, Italien, Luxembourg, Norge, Sverige, Tyskland og Østrig, anerkender dog eksistensen af dobbelt statsborgerskab, når f.eks. en anden nationalitet erhverves automatisk efter det andet lands lovgivning.

Af de nævnte 9 medlemmer af 1963-konventionen har Italien ved ændringer i den nationale lovgivning forladt princippet om begrænsning af dobbelt statsborgerskab i relation til ikke-medkontraherende stater.

Udviklingen og holdningerne i Europa til spørgsmålet om dobbelt statsborgerskab har ændret sig op gennem 1970'erne og 80'erne. I Europa findes i dag et stigende antal personer med dobbelt statsborgerskab. Det hænger bl.a. sammen med den større bevægelighed og immigration mellem landene, der i højere grad end tidligere giver sig udslag i »sammenstød« mellem forskellige nationale lovgivninger. Hertil kommer, at den statsborgerretlige lovgivning generelt er ændret henimod en større ligestilling mellem mænd og kvinder. Børn, der fødes i ægteskaber mellem personer af forskellig nationalitet, vil således i dag som udgangspunkt være født som dobbelte statsborgere. Endvidere har udviklingen på flygtningeområdet i de

senere år især i de vesteuropæiske lande betydet, at et stigende antal personer har fået et nyt statsborgerskab, uden at der er stillet krav om løsning fra det oprindelige statsborgerskab.

Det var blandt andet i erkendelse af denne udvikling, at arbejdet med en ny konvention blev sat i værk i Europarådets regi. Efter konventionen skal dobbelt statsborgerskab accepteres i tilfælde, hvor statsborgerretten erhverves automatisk ved fødsel eller ægteskab. Det følger også af konventionen, at en stat ikke må gøre meddelelse af statsborgerskab betinget af afkald på det hidtidige statsborgerskab, hvis et sådant afkald ikke er muligt eller ikke med rimelighed kan kræves. Konventionen lægger endvidere op til, at staterne i en række tilfælde i videre omfang end hidtil kan tillade dobbelt statsborgerskab.

I Danmark stilles der ved naturalisation som udgangspunkt krav om løsning fra det hidtidige statsborgerskab. Kravet om løsning stilles dog ikke over for personer med flygtningestatus her i landet. Endvidere stilles der ikke løsningskrav, hvis det efter det oplyste om indholdet af det pågældende lands lovgivning eller i praksis må anses for udelukket, at landets statsborgere vil kunne opnå løsning.

En tilsvarende praksis følges i de øvrige nordiske lande med undtagelse af Island, jf. nærmere afsnit 4 nedenfor. Generelt er der imidlertid i såvel Vesteuropa som Øst- og Centraleuropa en tendens til i højere grad at acceptere dobbelt statsborgerskab.

Folketinget kan under den nye konvention videreføre den hidtil førte praksis vedrørende dobbelt statsborgerret. De bestemmelser i konventionens kapitel V, der pålægger de enkelte kontraherende stater i visse tilfælde at acceptere dobbelt statsborgerret, bliver i dag allerede accepteret i den gældende danske lovgivning og praksis. Det drejer sig om:

- børn, som ved fødslen automatisk har erhvervet statsborgerret i forskellige lande (artikel 14),
- automatisk erhvervelse af fremmed statsborgerret ved ægteskab (artikel 14), og
- tilfælde, hvor afkald på hidtidig statsborgerret ikke er mulig eller ikke kan kræves (artikel 16).

I andre tilfælde, hvor sammenstød af 2 nationale statsborgerretslovgivninger muliggør dobbelt statsborgerret, er de enkelte stater frit stillede med hensyn til, om dobbelt statsborgerret i de enkelte tilfælde skal accepteres eller ikke.

Den nye konvention kan anvendes ved siden af 1963-konventionen. Denne konvention og principperne heri, som den danske lovgivning i øvrigt bygger på for så vidt angår spørgsmålet om begrænsning af dobbelt statsborgerret, kan videreføres ubegrænset, og er

F. t. l. vedr. dansk indfødsret, lov om offentlig auktion m.v.

kun bindende overfor de øvrige medkontraherende stater af 1963-konventionen. Lovforslaget lægger således ikke op til en ændring af de regler, som vedrører Danmarks forpligtelser i forhold til Europarådskonventionen af 1963.

3. Danmarks opfyldelse af Europarådskonventionen

3.1. Ændringer af gældende ret

Konventionen lægger op til en ligestilling mellem børn født i ægteskab og børn født uden for ægteskab, således at et barn ved fødslen skal erhverve statsborgerskab efter (én af) forældrene, uanset om barnet er født i eller uden for ægteskab. Dog kan der ifølge konventionens artikel 6 gøres undtagelser for børn født i udlandet.

I modsætning hertil skelnes der i § 1 i den danske indfødsretslov mellem ægtebørn og børn født uden for ægteskab. Er et barn født uden for ægteskab, erhverver det således kun dansk statsborgerskab, hvis *moderen* er dansk. For at Danmark kan ratificere Europarådskonventionen vil det derfor være nødvendigt at ændre denne bestemmelse. Det foreslås på den baggrund, at børn, der er født uden for ægteskab, skal erhverve dansk indfødsret ved fødslen, blot én af forældrene er dansk statsborger. Der gøres dog undtagelse for tilfælde, hvor barnet er født i *udlandet*, og det er *faderen*, der er dansk statsborger.

Europarådskonventionen indeholder som et af sine vigtigste principper, at enhver kontraherende stats regler om statsborgerret skal baseres på princippet om, at enhver har ret til at besidde statsborgerret, og at statsløshed skal undgås.

Bestemmelsen i indfødsretslovens § 8 lever ikke op til dette princip. Efter denne bestemmelse mister en dansk statsborger, der er født i udlandet, sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, hvis den pågældende ikke inden dette tidspunkt har haft bopæl her i riget eller ophold, der tyder på samhörighed med Danmark. Der kan imidlertid efter ansøgning indgivet *inden* det fyldte 22. år gives tilladelse til, at indfødsretten bevares.

En dansk statsborger, der er født i udlandet, og som først *efter* det fyldte 22. år indgiver en ansøgning om bevarelse af indfødsretten, kan således blive statsløs, hvis den pågældende ikke inden det fyldte 22. år har haft bopæl eller ophold her i riget.

For at leve op til konventionens grundprincip om at undgå statsløshed er det derfor nødvendigt at foretage en ændring af indfødsretslovens § 8.

Der er ikke herudover behov for lovændringer, men det kan blive nødvendigt at foretage en justering af de

retningslinier for naturalisation, som fremgår af cirkulære nr. 132 af 3. oktober 1997 om dansk indfødsret ved naturalisation.

F.eks. fremgår det af konventionens artikel 6, nr. 4, at den enkelte kontraherende stat i sin nationale lovgivning skal lette erhvervelsen af indfødsret for statsløse personer og anerkendte flygtninge med lovligt og fast ophold i landet.

Efter naturalisationscirkulærets § 4 skal personer, der er anerkendt som flygtninge i henhold til FN-konventionen af 1951 om flygtnings retsstilling, og personer, som må ligestilles hermed, have opholdt sig her i landet i 6 år for at kunne naturaliseres. Dette er en lempelse i forhold til de 7 års ophold, der som hovedregel kræves for opnåelse af dansk indfødsret ved naturalisation. For at opfylde den nye Europarådskonvention vil det være nødvendigt at udvide 6 års-reglen til også at omfatte (andre) statsløse personer. Det bemærkes dog, at der i meget vidt omfang vil være sammenfald mellem de personer, som er statsløse, og de, som er anerkendt som flygtninge.

Endelig bemærkes, at konventionens artikel 11 indeholder et krav om, at afgørelser vedrørende statsborgerret skal indeholde en skriftlig begrundelse. For så vidt angår afslag på ansøgninger om erhvervelse af dansk indfødsret ved naturalisation bemærkes, at Justitsministeriets meddelelse til en ansøger om, at den pågældende ikke kan optages på lovforslag om indfødsrets meddelelse, altid er ledsaget af en skriftlig begrundelse herfor. Tilsvarende vil afgørelser om afslag, som træffes af Folketingets Indfødsretsudvalg, normalt indeholde en begrundelse. Med ratifikationen af Europarådskonventionen vil der fremover være en forpligtelse til at begrunde alle negative afgørelser på indfødsretsområdet.

3.2. Erklæringer og forbehold i forbindelse med dansk ratifikation af Europarådskonventionen

I forbindelse med Danmarks ratifikation af Europarådskonventionen vil der, som sædvanligt er ved ratifikation af større internationale konventioner, blive spørgsmål om, hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang Danmark skal tage forbehold for én eller flere af konventionens bestemmelser.

Konventionens artikel 12 indeholder en bestemmelse om, at enhver kontraherende stat skal sikre, at afgørelser vedrørende erhvervelse, bevarelse, fortabelse, generhvervelse eller udstedelse af dokumentation for erhvervelse af statsborgerret i landet kan gøres til genstand for fornyet administrativ eller retslig prøvelse i overensstemmelse med landets nationale lovgivning.

I Danmark kan visse persongrupper erhverve dansk indfødsret ved at afgive erklæring herom over for statsamtet. Såfremt et statsamt afviser en sådan erklæring, kan afvisningen påklages til Justitsministeriet.

En sådan klageadgang eksisterer imidlertid ikke i forbindelse med naturalisation. Baggrunden herfor er, at naturalisation i medfør af grundlovens § 44, stk. 1, skal ske ved lov. Dette indebærer, at ingen, der ansøger om dansk indfødsret, har et retskrav på at opnå dette uden Folketingets beslutning herom. Folketinget og på tingets vegne Folketingets Indfødsretsudvalg er ikke en del af den offentlige forvaltning, og da naturalisation udelukkende er et lovgivningsanliggende, er Folketinget og Indfødsretsudvalget ikke bundet af de sædvanlige forvaltningsretlige principper, der gælder for myndigheder i den offentlige forvaltning. Det betyder bl.a., at der som udgangspunkt ikke gælder begrænsninger med hensyn til Folketingets og udvalgets udøvelse af skønnet over, om dansk indfødsret skal meddeles. Det forudsættes dog, at skønnet udøves inden for rammerne af de internationale konventioner m.v., som Danmark har tilsluttet sig.

Justitsministeriet undersøger for hver enkelt ansøger, om de retningslinier for naturalisation, som Folketinget har fastsat, og som fremgår af cirkulære nr. 132 af 3. oktober 1997, er opfyldt. Da det som nævnt kun er Folketinget, der kan træffe afgørelse om meddelelse af indfødsret, har Justitsministeriets *konstatering* af, om en ansøger opfylder kriterierne for naturalisation, ikke karakter af en afgørelse, og den kan ikke indbringes for anden myndighed. Der findes således ingen almindelig administrativ rekursadgang, således som det normalt er tilfældet inden for den offentlige forvaltning.

Ordningen i grundlovens § 44, stk. 1, indebærer således, at Danmark ikke vil være i stand til at opfylde kravet om rekursadgang. Det vil derfor være nødvendigt i forbindelse med ratifikationen at tage forbehold for konventionens artikel 12. Dette er muligt efter konventionens artikel 29.

4. Den nordiske overenskomst

Der har i mange år været et tæt samarbejde mellem de nordiske lande på statsborgerretsområdet, der bl.a. er kommet til udtryk gennem den nordiske overenskomst af 15. januar 1969.

Som følge af dette samarbejde bygger de nordiske statsborgerretslovgivninger på de samme principper, således også princippet om at begrænse dobbelt statsborgerskab. Den danske praksis på dette område, som er beskrevet ovenfor under afsnit 2.3, følges som nævnt også i de andre nordiske lande. Dog kræver Is-

land ikke løsning fra det hidtidige statsborgerskab i forbindelse med naturalisation.

Island har ikke hidtil været medlem af den nordiske overenskomst, men har ved aftale af 23. oktober 1998 tiltrådt overenskomsten. I praksis vil dette få stor betydning, navnlig for islandske statsborgere her i landet, som får mulighed for at erhverve dansk indfødsret ved afgivelse af erklæring, og for danske statsborgere, der bor i Island, og disses mulighed for at bevare dansk indfødsret efter det fyldte 22. år.

Samtlige nordiske lande underskrev den 6. november 1997 den nye Europarådskonvention med henblik på efterfølgende ratifikation. Det fremtidige nordiske samarbejde på statsborgerretsområdet vil herefter kunne fortsættes uændret, også efter den nye konvention isikrafttræden.

5. Lovforslagets indhold

5.1. Forslag til ændring af lov om dansk indfødsret

Lovforslagets § 1, nr. 1 og nr. 7, vedrører de ændringer af indfødsretsloven, som er nødvendige for Danmarks ratifikation af Europarådskonventionen om statsborgerret, jf. afsnit 3.1. ovenfor.

Som et led i bestræbelserne på at ligestille børn født uden for ægteskab med børn født i ægteskab foreslås endvidere i § 1, nr. 5, en ændring af indfødsretslovens § 5. Efter forslaget skal et barn således under nærmere angivne omstændigheder kunne erhverve dansk indfødsret som biperson til faderen, selv om barnets forældre ikke er gift. Efter gældende ret har et barn kun mulighed for at få dansk indfødsret sammen med sin far, hvis barnets forældre er eller har været gift.

Endvidere tilstræbes med lovforslaget en ligestilling mellem adoptivbørn og biologiske børn. Det foreslås således i § 1, nr. 5, at også adoptivbørn skal kunne erhverve dansk indfødsret som bipersoner til deres forældre. Endvidere foreslås det i § 1, nr. 3, at udenlandske børn, der adopteres af et ægtepar, hvor én af ægtefællerne er dansk statsborger, eller af en ugift dansk statsborger, automatisk skal erhverve dansk indfødsret ved adoptionen efter regler, der svarer til, hvad der gælder for biologiske børn.

I § 1, nr. 4, foreslås en ændring af indfødsretslovens § 3. Ændringsforslaget har til formål at smidiggøre reglerne om erhvervelse af dansk statsborgerskab for unge udlændinge, der er født i Danmark, eller har boet her siden barndommen. De nuværende regler indebærer, at de unge mennesker bliver afskåret fra at erhverve dansk indfødsret ved afgivelse af erklæring, hvis de f.eks. har suppleret en dansk uddannelse med et ophold i udlandet.

I § 1, nr. 11, foreslås, at den eksisterende adgang til at påklage en myndigheds afvisning af en erklæring om erhvervelse af dansk indfødsret til Justitsministeriet nu udtrykkeligt fastsættes ved lov.

I § 1, nr. 12, præciseres Justitsministeriets adgang til at indhente oplysninger om ansøgere til brug for behandlingen af ansøgninger om dansk indfødsret.

De øvrige forslag til ændringer af indfødsretsloven omfatter konsekvensændringer og sproglige ændringer samt ændringer som følge af Islands tiltræden af den nordiske overenskomst om statsborgerret.

5.2. Forslag til ændring af lov om offentlig auktion ved auktionsledere

I henhold til § 3, stk. 2, i lov om offentlig auktion ved auktionsledere kan beskikkelse som auktionsleder kun meddeles personer, der har dansk indfødsret.

Indfødsretskravet var medtaget ved auktionslederlovens ikrafttræden i 1935. Der er ikke i bemærkningerne til loven anført nogen særlig begrundelse for kravet. Det fremgår imidlertid, at man - udover uddannelsesmæssige krav - ønskede at stille samme krav til auktionsledere som til advokater. På daværende tidspunkt var dansk indfødsret en betingelse for at blive advokat.

Justitsministeriet finder, at der hverken er praktiske eller principielle grunde, der taler for at opretholde kravet om dansk indfødsret som betingelse for at kunne blive beskikket som auktionsleder.

Derfor har justitsministeren den 15. april 1998 ved besvarelse af spørgsmål nr. 46 (2. samling) fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del - bilag 70) oplyst, at Justitsministeriet ved førstkommande lejlighed vil tage

initiativ til at søge auktionslederloven ændret, således at kravet om dansk indfødsret udgår af loven.

5.3. Forslag til ændring af lov om vagtvirksomhed

Efter § 2, stk. 1, i lov om vagtvirksomhed skal den, der udøver vagtvirksomhed eller indgår aftale herom, have autorisation hertil. De nærmere betingelser herfor er fastsat i lovens § 3, stk. 1. I henhold til § 3, stk. 1, nr. 1, kan autorisation kun meddeles personer, der har dansk indfødsret.

Om baggrunden for indfødsretskravet i lov om vagtvirksomhed er det i Justitsministeriets betænkning nr. 1048/1985 om vagtvirksomhed anført, at dette krav sammen med en række andre betingelser svarer til krav, der sædvanligvis stilles i anden lovgivning vedrørende virksomhed, hvortil der kræves autorisation, beskikkelse, bevilling, godkendelse eller lignende.

Efter Justitsministeriets opfattelse taler hverken praktiske eller principielle grunde for at opretholde kravet om dansk indfødsret som betingelse for at opnå autorisation til at udøve vagtvirksomhed eller indgå aftale herom.

Derfor har justitsministeren ved besvarelse af spørgsmål nr. 46 (2. samling) fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del - bilag 70) oplyst, at Justitsministeriet ved førstkommande lejlighed vil tage initiativ til at søge lov om vagtvirksomhed revideret.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser m.v.

Lovforslaget skønnes ikke at medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning. Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet og borgerne. Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser og indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Nej	Nej
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Nej	Nej
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Nej	Nej
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Nej	Nej
Miljømæssige konsekvenser	Nej	Nej
Administrative konsekvenser for borgerne	Nej	Nej
Forholdet til EU-retten	Nej	Nej

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

Bestemmelsen i indfødsretslovens § 1, stk. 1, foreslås ændret med henblik på Danmarks ratifikation af Europarådskonventionen. Efter konventionen må der ikke gøres forskel på børn født i og uden for ægteskab. Det foreslås derfor, at et barn fremover skal erhverve dansk indfødsret ved fødslen, såfremt blot én af forældrene er dansk statsborger, og uanset om forældrene er gift eller ikke er gift på tidspunktet for barnets fødsel.

Efter de hidtil gældende regler erhverver børn født uden for ægteskab kun dansk statsborgerskab ved fødslen, hvis moderen er dansk. Er kun faderen dansk, bliver barnet ikke automatisk dansk statsborger, men er henvist til at ansøge om dansk indfødsret ved naturalisation.

Forslaget følger de intentioner og synspunkter, der er kommet til udtryk i Børnelovsudvalgets betænkning om børns retsstilling (betænkning nr. 1350, 1997), hvori det bl.a. foreslås, at begreberne ægtebørn og børn født uden for ægteskab afskaffes. Det fremgår endvidere af betænkningen, at udvalget finder en ændring af indfødsretslovens § 1, stk. 1, ønskelig. Udvalget har dog afstået fra at fremkomme med ændringsforslag til bestemmelsen, idet man har fundet det mere hensigtsmæssigt, at den nærmere udformning af lovændringen afventer Danmarks overvejelser i forbindelse med ratifikationen af Europarådskonventionen om statsborgerret, og at resultatet af disse overvejelser drøftes med Sverige og Norge og afstemmes med udfaldet af de tilsvarende overvejelser i disse lande.

Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at overvejelserne i de nordiske lande endnu ikke er afsluttet. Den foreslåede ændring af indfødsretslovens § 1, stk. 1, opfylder imidlertid Europarådskonventionens krav, og den må samtidig antages at være enkel at administrere såvel under den nuværende lovgivning som efter en eventuel ændring af lov om børns retsstilling. Justitsministeriet finder på den baggrund ikke, at der er behov for at afvente udfaldet af overvejelserne i de øvrige nordiske lande og derved forsinke Danmarks ratifikation af Europarådskonventionen.

Efter forslaget omfatter ligestillingen mellem børn af gifte og ugifte forældre kun børn, der er født her i landet. Er kun faderen dansk, vil barnet efter forslaget således kun erhverve dansk statsborgerret ved fødslen, hvis det er født her i riget.

Denne afgrænsning er i overensstemmelse med Europarådskonventionens artikel 6. Den indebærer, at et barn normalt kun vil erhverve dansk indfødsret ved

fødslen, hvis faderskabet er anerkendt eller fastslået efter dansk lovgivning. Herved opnås et sikkert og entydigt grundlag for at konstatere, at barnet har erhvervet dansk indfødsret ved fødslen.

I visse andre tilfælde kan der som nævnt ovenfor i stedet blive tale om at meddele barnet dansk indfødsret ved naturalisation. Efter de gældende retningslinier for naturalisation kan et barn, der er født udenfor ægteskab, og hvis far er dansk, blive naturaliseret, hvis faderen har del i forældremyndigheden, og barnet har bopæl her i landet, jf. § 14 i naturalisationscirkulæret.

Til nr. 2

Det foreslås, at formuleringen af indfødsretslovens § 2 ændres som følge af den foreslåede ændring af lovens § 1, nr. 1. Forslaget indebærer ikke ændringer i forhold til gældende ret. Gennemførelse af den foreslåede ændring af § 1, stk. 1, vil bevirke, at bestemmelsen i § 2 vil få langt mindre praktisk betydning end hidtil.

Til nr. 3

Forslaget har til formål at indføre en ligestilling af adoptivbørn med biologiske børn i statsborgerretlig henseende.

Efter gældende ret erhverver udenlandske adoptivbørn automatisk dansk indfødsret i forbindelse med adoptionen, hvis begge adoptivforældre (eller en enlig adoptant) er danske statsborgere, og barnet bor her i riget sammen med adoptivforældrene.

Med kravet om, at *begge* forældre skal være danske statsborgere, og at barnet og adoptivforældrene skal have *bopæl* her i riget, adskiller retsstillingen for adoptivbørn sig i dag således væsentligt fra, hvad der gælder for biologiske børn.

Efter forslaget vil det – i lighed med hvad der gælder for biologiske børn, hvis forældre er gift – være tilstrækkeligt, at én af forældrene er dansk statsborger, og der stilles ikke krav om, at familien skal have bopæl her i riget.

Ophævelsen af kravet om bopæl her i riget får især betydning for personer, der bor i udlandet, men som gennemfører en adoption efter reglerne i den danske adoptionslov og får udstedt dansk adoptionsbevilling, fordi de pågældende efter reglerne i *adoptionsloven* anses for at have bopæl i Danmark. Herudover kan ophævelsen af bopælskravet få betydning i de meget sjældne tilfælde, hvor der i medfør af adoptionslovens § 29 udstedes dansk adoptionsbevilling til personer, der efter adoptionslovens regler anses for at have bopæl i udlandet, men som efter det pågældende lands lovgivning ikke kan få udstedt adoptionsbevilling, fordi de er danske statsborgere.

Er barnet født i udlandet, kan indfødsretten ligesom for biologiske børn fortabes ved det fyldte 22. år i medfør af indfødsretslovens § 8, hvis barnet ikke har haft bopæl eller ophold her i riget.

Efter forslaget skal det fortsat være en betingelse for automatisk erhvervelse af dansk indfødsret, at barnet er adopteret ved en dansk adoptionsbevilling eller ved en udenlandsk afgørelse, der anerkendes i medfør af adoptionslovens § 28, stk. 2. Det indebærer, at adoption kun medfører automatisk erhvervelse af dansk statsborgerskab, hvis det er utvivlsomt, at adoptionen er gyldig efter dansk ret.

Det er endvidere som hidtil en forudsætning for den automatiske erhvervelse af dansk indfødsret, at barnet ikke er fyldt 12 år, når virkningerne af adoptionen indtræder. Baggrunden herfor er, at der ved adoption af børn over denne alder normalt kræves samtykke fra barnet. Barnet bør derfor i disse tilfælde også give udtrykkeligt samtykke til erhvervelsen af dansk indfødsret. Det bemærkes, at langt de fleste adoptioner finder sted, inden barnet er fyldt 12 år.

I andre tilfælde, herunder ved en dansk statsborgers adoption af et udenlandsk stedbarn, vil adoptivbarnet som hidtil - hvis adoptionen har gyldighed efter dansk ret - kunne naturaliseres efter reglerne i naturalisationscirkulærets § 11. Efter denne bestemmelse kan børn under 12 år, der adopteres af en dansk statsborger, naturaliseres uafhængig af ophold her i landet. Er adoptionen sket mellem barnets fyldte 12. og 18. år, kan barnet naturaliseres, hvis det inden det fyldte 18. år har opholdt sig mindst 2 år her i landet.

Efter de gældende regler sker den automatiske erhvervelse af dansk indfødsret med virkning fra adoptionsbevillingens udstedelse. Dette foreslås ændret, således at erhvervelsen af indfødsret sker med virkning fra det tidspunkt, hvor adoptionens øvrige retsvirkninger indtræder. Dette vil efter § 1, nr. 1, i det forslag om ændring af adoptionsloven, som er fremsat den 8. oktober 1998 (lovforslag nr. L 40), være det tidspunkt, hvor barnet ankommer til Danmark.

Til nr. 4

Forslaget har til formål at smidiggøre de regler om erhvervelse af dansk indfødsret ved afgivelse af erklæring, som retter sig til de unge indvandrere, der er født i Danmark, eller som har boet her siden barndommen.

Efter den gældende bestemmelse i indfødsretslovens § 3 kan en udlænding, der *vedblivende* har haft bopæl her i riget fra det fyldte 16. år og derudover tidligere har boet her i sammenlagt mindst 5 år, erhverve dansk indfødsret ved efter det fyldte 21. år, men inden

det fyldte 23. år at afgive erklæring herom over for statsamtet. Hvis den pågældende er statsløs eller automatisk vil miste sin fremmede statsborgerret ved at erhverve dansk indfødsret, kan erklæringen afgives allerede efter det fyldte 18. år, hvis den pågældende ved erklæringens afgivelse *vedblivende* har haft bopæl her i riget i de sidste 5 år og derudover tidligere har boet her i sammenlagt mindst 5 år.

Det er således af afgørende betydning for bestemmelsens anvendelse, hvorledes udtrykket »vedblivende« fortolkes.

Indfødsretslovens § 3 er i praksis blevet anvendt således, at rene besøgs- og ferieophold i udlandet ikke udelukker muligheden for at erhverve dansk indfødsret ved erklæring, medmindre opholdet er af ekstraordinær lang varighed. Uddannelsesophold i udlandet, hvor den pågældendes danske uddannelse afbrydes, udelukker normalt anvendelse af § 3, navnlig hvis det finder sted i forældrenes hjemland, eller hvis det overskrider en vis længde, i praksis ca. 3 måneder. Ophold i udlandet af erhvervsmæssig karakter vil normalt udelukke anvendelse af § 3, ligesom aftjening af værnepligt i oprindelseslandet er til hinder for erhvervelse af dansk indfødsret ved erklæring.

Denne fortolkning er udtryk for en fortsættelse af den praksis, der har udviklet sig i forbindelse med anvendelsen af de tidligere indfødsretslove fra 1898, 1925 og 1950.

Erklæringsbestemmelsen i indfødsretsloven blev senest ændret ved lov nr. 399 af 11. december 1968 (Folketingstidende 1968-69: 727, 1353, 1995, 2027; A 1187; B 295; C 59). Ændringen havde til formål at bringe bestemmelsen i overensstemmelse med kravene i FN's konvention om begrænsning af statsløshed. Det følger af bemærkningerne til lovforslaget, at det ikke i øvrigt var tilsigtet at ændre den eksisterende praksis på området, herunder fortolkningen af udtrykket »vedblivende«.

Efter grundlovens § 44, stk. 1, kan ingen udlænding få indfødsret uden ved lov. Det indebærer for så vidt angår naturalisation, at dansk indfødsret erhverves direkte ved lov, men grundlovens § 44, stk. 1, anses ikke til hinder for, at der ved lov fastsættes bestemmelse om, at indfødsret opnås, når nogle bestemte, faste betingelser er opfyldt. Bestemmelsen i indfødsretslovens § 3 er et eksempel på en sådan regel. Det er ikke overladt til myndighederne at foretage et skøn, men blot at konstatere, om betingelserne i bestemmelsen - fortolket på baggrund af lovens forarbejder - er opfyldt. Efter Justitsministeriets opfattelse indebærer dette bl.a., at gennemførelse af en ændring af den ek-

sisterende praksis må ske ved en ændring af indfødsretslovens § 3.

Erhvervelse af dansk indfødsret ved afgivelse af erklæring er en langt enklere fremgangsmåde end naturalisation, og den har til formål at gøre det lettere for unge udlændinge, der er opvokset i Danmark, at opnå dansk statsborgerskab.

Den nuværende praksis, der som nævnt går 100 år tilbage i tiden, forekommer efterhånden utidssvarende, og den volder store problemer for mange unge udlændinge, som er vokset op i Danmark og som i lighed med andre unge mennesker f.eks. ønsker at se sig om i verden, inden de påbegynder en uddannelse, eller at supplere deres studier med et udlandsophold. Sådanne studieophold i udlandet vil typisk finde sted i netop de år, hvor det for at anvende § 3 forlanges, at den pågældende »vedblivende« har haft bopæl her i landet.

Det forekommer ikke hensigtsmæssigt, at mange af de unge, der måske ellers har boet i Danmark i hele deres liv, afskæres fra at benytte den enkle fremgangsmåde efter indfødsretslovens § 3, fordi de f.eks. i lighed med deres danske kammerater ønsker at dygtiggøre sig ved ophold i udlandet.

På den baggrund foreslås det, at der i stedet indføres en ordning, hvorefter den pågældende skal have opholdt sig her i riget i 5 år inden for de sidste 6 år og herudover tidligere i sammenlagt mindst 5 år. Det giver den unge mulighed for at opholde sig i op til 1 år i udlandet i den periode, hvor studieophold, sabbatar m.v. typisk finder sted, uden at miste muligheden for at erhverve dansk indfødsret ved afgivelse af erklæring. Der kan også være tale om flere kortere ophold i udlandet, men der må ikke inden for de omhandlede 6 år være tale om mere end sammenlagt 1 års ophold i udlandet.

Justitsministeriet har i den forbindelse overvejet, om mulighed for 1 års ophold i udlandet er tilstrækkeligt, navnlig når det tages i betragtning, at der er tale om det *samlede* ophold i udlandet, dvs. også inklusive almindelige ferier m.v. inden for det omhandlede tidsrum.

Da det samtidig foreslås, at erklæringsmuligheden udvides til at omfatte alle unge mellem 18 og 23 år (uanset om de fortaber deres hidtidige statsborgerskab eller ej), findes det foreslåede tidsrum på 1 år imidlertid passende. Det må antages, at en stor del af de omhandlede personer vil opfylde opholdsbetingelserne allerede ved det fyldte 18. år, således at de typisk vil kunne benytte erklæringsmuligheden inden et eventuelt udlandsophold bliver aktuelt.

Som nævnt kan erklæring efter den gældende bestemmelse i § 3 som hovedregel først afgives efter det

fyldte 21. år. Efter § 3, stk. 1, 2. punktum, kan erklæring dog afgives allerede efter det fyldte 18. år, hvis den pågældende er statsløs eller automatisk vil miste sit hidtidige statsborgerskab ved erhvervelsen af dansk statsborgerskab. Det er i disse tilfælde en forudsætning, at den pågældende vedblivende har haft bopæl her i riget i de sidste 5 år og derudover tidligere har boet her i sammenlagt mindst 5 år, dvs. i alt mindst 10 år.

Bestemmelsen i § 3, stk. 1, 2. punktum, er i sin nuværende udformning affattet med henblik på Danmarks opfyldelse af konventionen om begrænsning af statsløshed, hvorefter der højst må stilles krav om bopæl i landet i de sidste 5 år umiddelbart inden erhvervelsen af statsborgerskab eller højst 10 år i alt. Endvidere må muligheden for at erhverve statsborgerskab ikke begynde senere end ved det 18. år og tidligst opføre ved det fyldte 21. år.

Adgangen for visse personer til at afgive erklæring allerede efter det fyldte 18. år blev indført med lov nr. 252 af 27. maj 1950 (Rigsdagstidende 1949-50: 611, Folketingstidende 4971, 5180; A 4561; B 3181). Begrundelsen for ikke at indføre en generel 18 års-grænse var, at statsborgerskab i mange andre lande først ville fortabes efter det fyldte 21. år. Afgivelse af erklæring mellem det 18. og det 21. år ville i disse tilfælde medføre, at de pågældende fik dobbelt statsborgerskab.

Det bemærkes i den forbindelse, at myndighedsalderen – og dermed normalt også det tidspunkt, hvor statsborgerskab i givet fald fortabes – efterhånden er nedsat til 18 år i de fleste lande.

Det foreslås bl.a. på den baggrund, at adgangen til at afgive erklæring fra det fyldte 18. år udvides til også at omfatte personer, der *ikke* mister deres hidtidige statsborgerskab automatisk. Herved får alle unge inden for den relevante aldersgruppe lige muligheder.

Efter Justitsministeriets vurdering vil en sådan ordning ikke medføre nogen markant stigning i antallet af personer med dobbelt statsborgerskab. Det skyldes, at en stor del af de personer, der hidtil først har kunnet afgive erklæring efter det fyldte 21. år, alligevel ikke mister deres hidtidige statsborgerskab, når de efter dette tidspunkt erhverver dansk statsborgerskab. Der gælder bl.a. for personer fra Tyrkiet, USA, Storbritannien og Canada og mange østeuropæiske lande, herunder de tidligere jugoslaviske republikker. For en mindre gruppe vil den foreslåede ændring af aldersgrænsen dog betyde, at de pågældende vil kunne få dobbelt statsborgerskab ved at afgive erklæring inden det fyldte 21. år (f.eks. personer fra Pakistan og Sri Lanka).

Det bemærkes endvidere, at der som nævnt i de almindelige bemærkninger (afsnit 2.3) efterhånden i europæisk sammenhæng ses en tendens til i højere grad at acceptere dobbelt statsborgerskab. De hensyn, der i sin tid lå til grund for indførelsen af forskellige aldersgrænser for afgivelse af erklæring, tillægges således generelt mindre betydning i dag.

Forslaget indebærer endelig en sproglig justering med hensyn til angivelsen af de myndigheder, som erklæring kan afgives overfor. Tilsvarende ændringer er medtaget i forslaget til ændringer af §§ 10 B og 10 C i lovforslagets § 1, nr. 9. Det er endvidere hensigten at foretage en tilsvarende sproglig justering af indfødsretslovens § 4 i forbindelse med udarbejdelsen af en ny lovbekendtgørelse efter lovens vedtagelse.

Til nr. 5

Bestemmelsen i indfødsretslovens § 5 om børns mulighed for at erhverve dansk indfødsret som bipersoner til deres forældre foreslås ændret på 3 punkter:

- der indføres ligestilling mellem børn født i ægteskab og børn født uden for ægteskab,
- adoptivbørn ligestilles med biologiske børn,
- der åbnes mulighed for, at børn af personer, der erhverver dansk indfødsret ved afgivelse af erklæring, kan undtages fra erhvervelsen af indfødsret.

Efter den gældende bestemmelse i indfødsretslovens § 5 omfatter erhvervelse af dansk indfødsret ved erklæring efter lovens §§ 3 og 4 også den erklærendes her i riget bosatte, ugifte ægtebarn under 18 år, såfremt den pågældende har (del i) forældremyndigheden over barnet. Det samme gælder for børn født uden for ægteskab, hvis det er moderen, der erhverver dansk indfødsret, men ikke hvis det er faderen. Reglen omfatter også personer, der afgiver erklæring efter § 10 B og § 10 C. Ifølge indfødsretslovens § 6, stk. 2, gælder bestemmelsen også for børn, der naturaliseres som bipersoner til deres forældre.

I overensstemmelse med de bestræbelser på at ligestille børn født i og uden for ægteskab, der også er kommet til udtryk i lovforslagets § 1, nr. 1, foreslås § 5 ændret, således at et barn født uden for ægteskab kan erhverve dansk indfødsret som biperson til *faderen*, hvis barnet er ugift, under 18 år og bosat her i riget, og faderen har (del i) forældremyndigheden over barnet.

Det foreslås endvidere, at også *adoptivbørn* skal kunne erhverve dansk indfødsret som bipersoner til deres (adoptiv)forældre. Det er en forudsætning, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret. Hidtil har § 5 kun omfattet biologiske børn, og adoptivbørn har derfor været henvist til i stedet at ansøge om (selv-

stændig) naturalisation, jf. naturalisationscirkulærets § 12.

Endelig foreslås det, at der indføres en adgang til at undtage et barn fra erhvervelsen af dansk indfødsret, såfremt den erklærende ønsker det.

Personer, der naturaliseres, har allerede i dag efter indfødsretslovens § 6, stk. 2, mulighed for at beslutte, at et barn ikke skal være omfattet af naturalisationen. Derimod har personer, der afgiver erklæring efter indfødsretslovens § 3 (unge mennesker mellem 18 og 23 år), § 4 (tidligere danske statsborgere) samt §§ 10 B og 10 C (nordiske statsborgere) ikke mulighed for at undtage deres børn fra erhvervelsen af dansk statsborgerskab, hvis betingelserne i § 5 i øvrigt er opfyldt. Hvis et barn ikke ønskes omfattet, er den pågældende derfor henvist til i stedet at benytte den langt mere omstændelige fremgangsmåde med at ansøge om dansk indfødsret ved naturalisation.

Denne retstilstand forekommer hverken velbegrundet eller hensigtsmæssig, og det foreslås derfor, at der også for personer, der erhverver dansk indfødsret ved erklæring, indføres en adgang til at få børn undtaget fra erhvervelsen af dansk indfødsret.

Til nr. 6

Forslaget i nr. 5 om adgangen for børn født uden for ægteskab og for adoptivbørn til at erhverve dansk indfødsret som bipersoner til deres forældre, skal efter forslaget også finde anvendelse ved naturalisation.

Den foreslåede ændring af § 6, stk. 2, er endvidere en konsekvens af, at det efter forslaget i nr. 5 nu kommer til at fremgå af lovens § 5, at børn kan undtages fra erhvervelsen af dansk indfødsret.

Det bemærkes, at det i forbindelse med naturalisation angives direkte i lovteksten til loven om indfødsrets meddelelse, hvis ansøgerens barn ikke skal være omfattet. I sådanne tilfælde kan undtagelsen ikke alene være et ønske fra den pågældende ansøgers side, men kan også skyldes, at det er konstateret, at barnet ikke opfylder betingelserne for naturalisation. Folketingets Indfødsretsudvalg har tilkendegivet, at et barn i sådanne tilfælde ikke kan naturaliseres som biperson til forældrene.

Til nr. 7

Bestemmelsen foreslås ændret med henblik på Danmarks ratifikation af Europarådskonventionen om statsborgerret.

Efter den gældende regel i § 8 kan danske statsborgere, der er født i udlandet, og som aldrig har boet her i riget eller opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, fortabe den danske indfødsret ved det fyldte 22. år. Justitsministeriet kan dog

tillade, at indfødsretten bevares, hvis ansøgning herom indgives inden det fyldte 22. år.

Den gældende bestemmelse åbner således mulighed for, at en person, der ikke har andet statsborgerskab end det danske, bliver statsløs ved det fyldte 22. år, fordi den pågældende aldrig har opholdt sig i Danmark og ikke inden det 22. år har indgivet ansøgning til Justitsministeriet om bevarelse af statsborgerretten.

§ 8 er på dette punkt ikke i overensstemmelse med Europarådskonventionen. Det foreslås på den baggrund, at det i bestemmelsen tilføjes, at dansk indfødsret kun fortages, hvis den pågældende ikke herved bliver statsløs. Herudover foreslås der ikke ændringer i reglerne om fortabelse af dansk indfødsret.

Til nr. 8

Den nuværende bestemmelse i § 9 A blev indsat i forbindelse med Danmarks ratifikation af Europarådskonventionen af 1963, og dens ikrafttræden forudsætter, at der indgås overenskomst med andre stater om automatisk fortabelse af statsborgerret med henblik på begrænsning af dobbelt statsborgerskab. Sådanne overenskomster er imidlertid ikke indgået. Således som holdningen til dobbelt statsborgerskab har udviklet sig i de senere år, jf. herved afsnit 2.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, er der heller ikke udsigt til, at det fremover vil blive aktuelt at indgå overenskomster som omhandlet i § 9 A. Det foreslås på den baggrund, at bestemmelsen ophæves.

Til nr. 9

Bestemmelsen i indfødsretslovens § 10 (A-C) foreslås ændret som en konsekvens af, at § 3 foreslås ændret, og at Island nu bliver deltager i den nordiske overenskomst. Endvidere omfatter forslaget forskellige sproglige og redaktionelle ændringer.

I den foreslåede § 10 fastslås det, at der i visse tilfælde gælder særlige regler for personer, der tidligere har haft bopæl i et andet nordisk land, samt for personer, der har statsborgerskab i et andet nordisk land. I forhold til hvert enkelt af de nordiske lande finder reglerne i §§ 10 A – 10 C anvendelse fra det tidspunkt, hvor overenskomsten træder i kraft for det pågældende land. Reglerne gælder allerede i dag i forhold til Finland, Norge og Sverige, og samtlige nordiske lande skrev den 23. oktober 1998 under på Islands tiltræden af den nordiske overenskomst.

Efter forslaget § 10 A kan bopæl i et andet nordisk land tillægges betydning ved afgivelse af erklæring efter indfødsretslovens §§ 3 og 4, ligesom det ved afgørelse af spørgsmål om fortabelse af dansk indføds-

ret efter lovens § 8 kan tillægges betydning, om den pågældende har opholdt sig i et nordisk land. Bestemmelsen foreslås som følge af lovforslagets § 1, nr. 4, ændret for så vidt angår spørgsmålet om erhvervelse af dansk indfødsret efter indfødsretslovens § 3. Forslaget er udformet i overensstemmelse med ordlyden af den nordiske overenskomst.

§ 10 B vedrører nordiske statsborgeres mulighed for at erhverve dansk indfødsret ved afgivelse af erklæring. Efter forslaget præciseres det i overensstemmelse med den nordiske overenskomst, at det udover frihedsstraf er foranstaltninger, der kan *ligestilles* med frihedsstraf, som er til hinder for, at nordiske statsborgere kan erhverve dansk statsborgerskab ved afgivelse af erklæring. De former for straf og andre sanktioner, der kan være til hinder for anvendelsen af erklæringsmuligheden i § 10 B er ubetinget frihedsstraf, forvaring efter straffelovens § 70 samt dom til anbringelse i hospital for sindslidende eller i institution for personer med vidtgående psykiske handicap, jf. straffelovens §§ 68-69. Derimod er domme, der alene giver *mulighed* for anbringelse i sådanne institutioner, ikke til hinder for afgivelse af erklæring efter § 10 B.

Det bemærkes, at der gennem tiden har udviklet sig en praksis, hvorefter også betingede domme (med undtagelse af betingede domme med udsat straffastsettelse) har været til hinder for nordiske statsborgeres erhvervelse af dansk indfødsret ved erklæring. Bestemmelsen bør imidlertid fremover – i overensstemmelse med ordlyden – anvendes således, at *kun* de ovenfor opregnede sanktioner, men *ikke* betingede domme, skal være til hinder for erhvervelse af dansk indfødsret ved erklæring efter § 10 B.

§ 10 C giver personer, der har mistet dansk indfødsret, og derefter vedblivende har været statsborger i et nordisk land, mulighed for at erhverve dansk indfødsret ved afgivelse af erklæring til statsamtet. Udover den ændring, der følger af, at Island nu tiltræder den nordiske overenskomst, indeholder forslaget alene sproglige ændringer.

Det bemærkes, at bestemmelsen i indfødsretslovens § 5 om børns mulighed for at erhverve dansk indfødsret sammen med forældrene også gælder for nordiske statsborgere, der afgiver erklæring efter §§ 10 B og 10 C. Den ændring af indfødsretslovens § 5, der fremgår af lovforslagets § 1, nr. 5, får således også betydning for disse persongrupper.

Til nr. 10

Der er tale om konsekvensændringer som følge af, at § 9 A foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 1, nr. 8.

Til nr. 11

Det foreslås, at der i loven indsættes en bestemmelse om den klageadgang til Justitsministeriet, der i praksis allerede eksisterer i dag i sager om erhvervelse af dansk indfødsret ved erklæring. Der er således ikke tale om en ændring af gældende ret, men kun om lovfæstelse af den hidtidige praksis på området.

Justitsministeriet behandlede i 1997 117 erklærings-sager, og antallet forventes at blive noget højere i 1998. Af disse sager er imidlertid kun ca. 5-10 % klagesager. De øvrige sager vedrører typisk tilfælde, hvor en person har ansøgt om naturalisation, men hvor det under Justitsministeriets behandling af sagen – inden naturalisation er sket – konstateres, at den pågældende kan erhverve dansk indfødsret ved erklæring. I disse tilfælde modtager Justitsministeriet normalt selv den pågældendes erklæring og udsteder statsborgerretsbevis.

Til nr. 12

Forslaget har til formål at ændre den nuværende bestemmelse på to punkter.

For det første præciseres det, at Justitsministeriet kan indhente de fornødne oplysninger til behandling af ansøgninger om indfødsret hos andre *myndigheder*, men ikke nødvendigvis myndigheder i *den offentlige forvaltning*, således som det fremgår af bestemmelsen i dag. Bestemmelsen foreslås ændret, fordi Justitsministeriet i praksis også jævnligt har behov for at indhente oplysninger fra domstolene, dvs. myndigheder som ikke udgør en del af den offentlige forvaltning.

For det andet foreslås det, at det tilføjes i bestemmelsen, at Justitsministeriets adgang til at indhente oplysninger også omhandler oplysninger om ansørgernes børn. I praksis vil der typisk være tale om, at Justitsministeriet indhenter oplysninger fra Kriminalregisteret om de børn mellem 15 og 18 år, som skal være omfattet af forældrenes naturalisation. Der henvises i denne forbindelse til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6.

Bestemmelsen i indfødsretslovens § 12, stk. 3, indebærer, at det ikke er en betingelse for, at Justitsministeriet kan indhente de fornødne oplysninger, at ansøgeren har givet samtykke hertil.

I praksis vil ansøgeren dog blive anmodet om ved sin underskrift at tilkendegive sin accept af, at de fornødne oplysninger indhentes. Denne accept er som nævnt ikke en betingelse for, at oplysningerne kan indhentes.

Til § 2

Det foreslås, at betingelsen om dansk indfødsret ved beskikkelse som auktionsleder i henhold til auktionslederloven ophæves.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger pkt. 5.2.

Til § 3

Til nr. 1

Det foreslås, at betingelsen om dansk indfødsret ved meddelelse af autorisation i henhold til lov om vagtvirksomhed ophæves.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger pkt. 5.3.

Til nr. 2-5

Forslagene er en konsekvens af ændringen under nr. 1.

Det bemærkes, at lovens § 14, stk. 1, 2. pkt., der henviser til § 3, stk. 1, nr. 7, ikke foreslås konsekvensrettet. Dette skyldes, at § 14, stk. 1, 2. pkt., ved en fejl ikke blev konsekvensrettet i forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 936 af 27. december 1991 om ændring af forskellige lovbestemmelser om erhvervsudøvelse m.v. (Udstedelse og fratagelse af autorisationer m.v.). Ved denne lovændring blev den nugældende § 3, stk. 1, nr. 6, indsat i loven, samtidig med at bestemmelserne i de hidtidige § 3, stk. 1, nr. 6 og 7, blev ændret til § 3, stk. 1, nr. 7 og 8. Ved i dette lovforslag at undlade at konsekvensrette henvisningerne til § 3, stk. 1, nr. 7, i lovens § 14, stk. 1, 2. pkt., bringes bestemmelsen i overensstemmelse med den tilsigtede retstilstand.

Til § 4

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 1999, hvorefter der vil blive taget skridt til ratifikation af Europarådskonventionen. Konventionen vil blive ratificeret uden forbehold for Færøerne og Grønland.

I stk. 2 – 6 er nærmere angivet, hvilke persongrupper der vil blive omfattet af de nye regler i indfødsretsloven om adgangen for børn født uden for ægteskab og adoptivbørn til at få dansk indfødsret, om adgangen til at få dansk indfødsret ved erklæring samt om fortabelse af dansk indfødsret.

Justitsministeriet har navnlig vedrørende lovforslagets § 1, nr. 4 om ændring af indfødsretslovens § 3 overvejet, om der bør indsættes en overgangsregel for de unge mennesker, der på grund af udlandsophold har været afskåret fra at erhverve dansk indfødsret ved erklæring efter den gældende bestemmelse i § 3, og

som efter lovens ikrafttræden vil være fyldt 23 år og derfor ikke har mulighed for at afgive erklæring efter de nye regler.

Justitsministeriet finder det imidlertid vanskeligt nærmere at afgrænse, hvilken persongruppe der i givet fald skulle være omfattet af en sådan overgangsordning. Hertil kommer, at konstateringen af, om de pågældende (evt. for flere år siden) opfyldte de nu foreslåede betingelser, i mange tilfælde må antages at ville frembyde store bevismæssige vanskeligheder.

Justitsministeriet har på den baggrund afstået fra at foreslå en overgangsordning, men kan i stedet pege på muligheden for at indføre en særlig lempelig naturalisationsadgang for sådanne personer, f.eks. således at den sædvanlige ventetid på naturalisation reduceres, og at der ikke stilles krav om løsning fra hidtidigt statsborgerskab, jf. også Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 4 af 19. december 1997 fra Folketingets Indfødsretsudvalg (folketingsåret 1997/98, 1. samling, alm. del – bilag 65).

Der er heller ikke foreslået overgangsregler vedrørende de børn født uden for ægteskab og adoptivbørn, som ikke bliver omfattet af de nye regler. Også disse persongrupper vil som hidtil være henvist til at ansøge om dansk indfødsret ved naturalisation. Justitsministeriet vil i den forbindelse, i det omfang de pågældende ikke kan naturaliseres efter reglerne i naturalisationscirkulæret af 3. oktober 1997, forelægge ansøgningerne for Folketingets Indfødsretsudvalg.

Til § 5

Lovens § 1 (ændring af indfødsretsloven) gælder for hele riget, men træder først i kraft for Færøerne, når den er kundgjort på Færøerne efter de særlige regler herom.

Ændringen af auktionslederloven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne.

Ændringen af lov om vagtvirksomhed gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan helt eller delvis sættes i kraft for disse landsdele ved kgl. anordning.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med de gældende love

1. Lov om dansk indfødsret

Gældende lov

1.

§ 1. Dansk indfødsret erhverves ved fødslen af:

1. ægtebarn, hvis fader eller moder er dansk,
2. barn uden for ægteskab, hvis moder er dansk.

Stk. 2. ----

2.

§ 2. Har dansk mand og fremmed kvinde børn sammen, inden de indgår ægteskab, erhverver børnene ved forældrenes ægteskab dansk indfødsret, for så vidt de er ugifte og under 18 år.

3.

§ 2 A. Et udenlandsk barn under 12 år, der er adopteret ved en dansk bevilling, bliver dansk statsborger ved adoptionen, hvis barnet er adopteret af et ægtepar, hvor begge ægtefæller er danske statsborgere, eller af en ugift dansk statsborger, og barnet bor her i riget sammen med adoptivforældrene (adoptanten). Det samme gælder, hvis barnet er adopteret ved en udenlandsk afgørelse, der anerkendes i henhold til adoptionslovens § 28, stk. 2.

Stk. 2. Erhvervelse af dansk indfødsret har virkning fra den dag, dansk bevilling udstedes, eller fra den dag, hvor den udenlandske adoptionsafgørelse træffes.

Lovforslaget

1. § 1, stk. 1, affattes således:

»Et barn erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis faderen eller moderen er dansk. Er barnets forældre ikke gift, og er kun faderen dansk, erhverver barnet kun dansk indfødsret, hvis det er født her i riget.«

2. § 2 affattes således:

»§ 2. Har et barn af en dansk far og en udenlandsk mor ikke erhvervet dansk indfødsret ved fødslen, erhverver barnet dansk indfødsret ved forældrenes indgåelse af ægteskab. Det er en forudsætning, at barnet på tidspunktet for ægteskabets indgåelse er ugift og under 18 år.«

3. § 2 A affattes således:

»§ 2 A. Et udenlandsk barn under 12 år, der er adopteret ved en dansk adoptionsbevilling, bliver dansk statsborger ved adoptionen, hvis barnet adopteres af et ægtepar, hvor mindst én af ægtefællerne er dansk statsborger, eller af en ugift dansk statsborger.

Stk. 2. Dansk indfødsret erhverves fra det tidspunkt, hvor adoptionens retsvirkninger indtræder.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse i tilfælde, hvor barnet er adopteret ved en udenlandsk afgørelse, der anerkendes i medfør af adoptionslovens § 28, stk. 2.«

4.

§ 3. Udlænding, som vedblivende har haft bopæl her i riget fra det fyldte 16. år og derudover tidligere har boet her i sammenlagt mindst 5 år, erhverver dansk indfødsret ved efter det fyldte 21. år, men inden det fyldte 23. år over for Statsamtet, Overpræsidiets, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland at afgive skriftlig erklæring herom. Har han ikke statsborgerret i noget land, eller godtgør han, at han vil miste sin fremmede statsborgerret ved at erhverve dansk indfødsret, kan erklæringen afgives allerede efter det fyldte 18. år, såfremt han ved erklæringens afgivelse vedblivende har haft sin bopæl her i riget i de sidste 5 år og derudover tidligere har boet her i sammenlagt mindst 5 år.

Stk. 2. ----

5.

§ 5. Erhverver en person indfødsret i medfør af §§ 3 eller 4, tilkommer indfødsretten også hans her i riget bosatte, ugifte ægtebarn under 18 år. Dette gælder dog ikke barn, som efter opløsning af forældrenes ægteskab eller deres separation er undergivet den anden forældreparts forældremyndighed.

Stk. 2. Reglen i stk. 1, 1. punktum, finder tilsvarende anvendelse i forholdet mellem en kvinde og hendes barn uden for ægteskab, medmindre forældremyndigheden over barnet er tillagt dets udenlandske far.

6.

§ 6. ----

Stk. 2. Har den, der naturaliseres, børn, finder reglerne i § 5 tilsvarende anvendelse, medmindre andet i det enkelte tilfælde fastsættes.

7.

§ 8. Den, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, taber sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år. ----

Stk. 2. ----

4. § 3, *stk. 1*, affattes således:

»En udlænding, som har haft ophold her i riget i sammenlagt mindst 10 år, heraf sammenlagt mindst 5 år inden for de sidste 6 år, erhverver dansk indfødsret ved efter det fyldte 18. år, men inden det fyldte 23. år, over for et statsamt, Københavns Overpræsidium, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland at afgive skriftlig erklæring herom.«

5. § 5 affattes således:

»§ 5. Erhverver en person indfødsret ved afgivelse af erklæring i medfør af §§ 3 eller 4, tilkommer indfødsretten også den pågældendes barn, herunder adoptivbarn, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at et barn ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for et barns erhvervelse af dansk indfødsret, at den erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, og at barnet er ugift, under 18 år og bosat her i riget. For et adoptivbarn er det tillige en betingelse, at adoptionen har gyldighed efter dansk ret.«

6. § 6, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Har den, der naturaliseres, børn, herunder adoptivbørn, finder reglerne i § 5 tilsvarende anvendelse.«

7. § 8, *stk. 1*, 1. pkt., affattes således:

»Den, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, taber sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs.«

8.

§ 9 A. Kongen kan efter overenskomst med andre stater fastsætte, at bestemmelserne i stk. 2 og 3 skal finde anvendelse. Udtrykket aftaleland i denne paragraf omfatter den eller de stater, med hvilke sådan overenskomst er sluttet.

Stk. 2. En person, som ved fødslen har erhvervet statsborgerret såvel i Danmark som i aftaleland, mister dansk indfødsret ved opnåelsen af en i overenskomsten fastsat alder, som ikke må være under 19 år og ikke over 22 år, såfremt han i de sidste 5 år har haft sin faste bopæl i vedkommende aftaleland.

Stk. 3. Taber nogen sin indfødsret efter stk. 2, taber også hans barn indfødsretten, hvis det har erhvervet den gennem ham, medmindre barnet derved bliver statsløst.

Stk. 4. Den, der har mistet dansk indfødsret i henhold til denne paragraf og derefter vedblivende har været statsborger i aftaleland, generhverver indfødsretten, når han efter at have taget fast bopæl her i riget over for Statsamtet, Overpræsidiets, Rigsombudsmandens på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland afgiver skriftlig erklæring herom. Bestemmelserne i § 4, 2. punktum, og i § 5 finder tilsvarende anvendelse.

9.

§ 10. Kongen kan efter overenskomst med Finland, Island, Norge og Sverige fastsætte, at en eller flere af bestemmelserne under A-C skal finde anvendelse. Udtrykket nordisk aftaleland i denne paragraf omfatter den eller de stater, med hvilke sådan overenskomst er sluttet.

A. Ved anvendelsen af § 3 ligestilles bopæl i nordisk aftaleland indtil det fyldte 16. år med bopæl her i riget. Den pågældende skal dog ved erklæringens afgivelse vedblivende have haft bopæl her i riget i de sidste 5 år.

8. § 9 A ophæves.

9. § 10 ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 10. Efter overenskomst mellem Danmark og de øvrige nordiske lande (Finland, Island, Norge og Sverige) gælder i visse tilfælde særlige regler for personer, der tidligere har haft bopæl i et andet nordisk land, eller som har statsborgerret i et andet nordisk land, jf. herved §§ 10 A – 10 C.

Stk. 2. I forhold til hvert enkelt af de nordiske lande finder reglerne i §§ 10 A – 10 C anvendelse fra det tidspunkt, hvor overenskomsten træder i kraft for det pågældende land.

§ 10 A. Ved anvendelsen af § 3 ligestilles bopæl i et andet nordisk land med bopæl her i riget, dog kun i det omfang bopælstiden i det andet nordiske land ligger mindst 5 år forud for erklæringens afgivelse og før den erklærendes fyldte 16. år.

Stk. 2. Ved anvendelsen af § 4 ligestilles bopæl i nordisk aftaleland indtil det fyldte 12. år med bopæl her i riget.

Stk. 3. Ved anvendelsen af § 8 ligestilles bopæl i nordisk aftaleland i sammenlagt mindst 7 år med bopæl her i riget.

B. Statsborger i nordisk aftaleland som:

1. har erhvervet statsborgerret dér på anden måde end ved naturalisation,
2. er fyldt 18 år,
3. har haft fast bopæl her i riget i de sidste 7 år, og
4. ikke i løbet af denne tid er dømt til frihedsstraf, arbejdsbus, sikkerhedsforvaring eller til anbringelse i en særlig forvaringsanstalt, jf. borgerlig straffelovs § 70, stk. 1,

erhverver dansk indfødsret ved over for Statsamtet, Overpræsidiat, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland at afgive skriftlig erklæring herom. Bestemmelserne i § 5 finder tilsvarende anvendelse.

C. Den, der har mistet dansk indfødsret og derefter vedblivende har været statsborger i nordisk aftaleland, generhverver indfødsretten, når han efter at have taget fast bopæl her i riget over for Statsamtet, Overpræsidiat, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland afgiver skriftlig erklæring herom. Bestemmelserne i § 5 finder tilsvarende anvendelse.

10.

§ 11. Erklæring om erhvervelse af indfødsret i henhold til denne lovs §§ 3, 4, 9 A, stk. 4, 10 B og 10 C kan ikke afgives ved værge eller af forældremyndighedens indehaver.

11.

§ 11. Erklæring om erhvervelse af indfødsret i henhold til denne lovs §§ 3, 4, 9 A, stk. 4, 10 B og 10 C kan ikke afgives ved værge eller af forældremyndighedens indehaver.

Stk. 2. Ved anvendelsen af § 4 ligestilles bopæl i et nordisk land indtil det fyldte 12. år med bopæl her i riget.

Stk. 3. Ved anvendelsen af § 8 ligestilles bopæl i et nordisk land i sammenlagt mindst 7 år med bopæl her i riget.

§ 10 B. En statsborger i et nordisk land, som

- 1) har erhvervet statsborgerret dér på anden måde end ved naturalisation,
- 2) er fyldt 18 år,
- 3) har haft fast bopæl her i riget i de sidste 7 år, og
- 4) ikke i løbet af denne tid er idømt frihedsstraf eller foranstaltning, der kan ligestilles med frihedsstraf,

erhverver dansk indfødsret ved over for et statsamt, Københavns Overpræsidium, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland at afgive skriftlig erklæring herom. Bestemmelsen i § 5 finder tilsvarende anvendelse.

§ 10 C. Den, der har mistet dansk indfødsret og derefter vedblivende har været statsborger i et nordisk land, generhverver indfødsretten, når han efter at have taget fast bopæl her i riget over for et statsamt, Københavns Overpræsidium, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland afgiver skriftlig erklæring herom. Bestemmelsen i § 5 finder tilsvarende anvendelse.«

10. I § 11 udgår »§ 9 A, stk. 4,«.

11. I § 11 indsættes som *stk. 2.*

Stk. 2. En erklæring afgivet efter lovens §§ 3, 4, 10 B eller 10 C afvises af den myndighed, som erklæringen er fremsat overfor, hvis myndigheden ikke finder, at betingelserne for at erhverve dansk indfødsret ved erklæring er opfyldt. Afvisning af en erklæring kan påklages til Justitsministeriet.«

12.

§ 12. ----

Stk. 2. ----

Stk. 3. Justitsministeren kan hos skattemyndigheder og andre myndigheder i den offentlige forvaltning indhente de oplysninger, også i elektronisk form, om ansøgere om dansk indfødsret, som er nødvendige for at behandle ansøgningerne.

Stk. 4. ----

12. § 12, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Justitsministeren kan hos skattemyndigheder og andre myndigheder indhente de oplysninger, også i elektronisk form, om ansøgere om dansk indfødsret og disses børn, som er nødvendige for at behandle ansøgningerne.«

2. Lov om auktion ved auktionsledere

Gældende lov

1.

§ 3. Auktionsledere beskikkes af justitsministeren efter indstilling af fogeden.

Stk. 2. Beskikkelsen kan kun meddeles personer, der har dansk indfødsret, er fyldt 25 år og er vederhæftige.

Stk. 3. ----

Stk. 4. ----

Stk. 5. ----

Lovforslaget

1. I § 3, stk. 2, udgår: »har dansk indfødsret,«.

3. Lov om vagtvirksomhed

Gældende lov

1.

§ 3. Autorisation kan meddeles personer, der

- 1) har dansk indfødsret,
- 2) har bopæl her i landet,
- 3) er fyldt 25 år,
- 4) ikke er umyndig, under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7,
- 5) hverken har anmeldt betalingsstandsning eller er under konkurs,
- 6) ikke har betydelig forfalden gæld til det offentlige, hvorved forstås beløb i størrelsesordenen 50.000 kr. og derover,
- 7) ikke er dømt for strafbart forhold, der begrunder en nærliggende fare for misbrug af adgangen til at udøve vagtvirksomhed, jf borgerlig straffelovs § 78, stk. 2, og som

Lovforslaget

1. § 3, stk. 1, nr. 1, ophæves.

Nr. 2-8 bliver herefter nr. 1-7.

8) i øvrigt gør det antageligt, at de vil kunne udøve vagtvirksomhed på forsvarlig måde og i overensstemmelse med god skik inden for branchen.

2. § 3

Stk. 2. Kravet i stk. 1 om dansk indfødsret og bopæl i Danmark bortfalder i det omfang, dette har hjemmel i international aftale eller ved bestemmelser fastsat af justitsministeren.

3.

§ 4. Autorisation kan meddeles aktieselskaber eller anpartsselskaber, når de er registreret i aktieselskabsregisteret og direktørerne og flertallet af bestyrelsesmedlemmerne opfylder betingelserne i § 3, stk. 1, nr. 1-4, jf. stk. 2, og direktørerne og alle bestyrelsesmedlemmerne opfylder betingelserne i § 3, stk. 1, nr. 5-8. ----

Stk. 2. ----

4.

§ 14. ----

Stk. 2. En autorisation kan endvidere tilbagekaldes, såfremt betingelsen i § 3, stk. 1, nr. 6, og § 4, stk. 1, jf. § 3, stk. 1, nr. 6, for meddelelse af autorisation ikke længere er til stede. ----

Stk. 3. ----

5.

§ 17. En autorisation bortfalder, når autorisationens indehaver dør eller ophører med at opfylde betingelserne i § 3, stk. 1, nr. 1-5, og § 4, stk. 1, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-5.

Stk. 2. ----

2. I § 3, *stk. 2*, udgår: »dansk indfødsret og«.

3. I § 4, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »nr. 1-4« til: »nr. 1-3«, og »nr. 5-8« til: »nr. 4-7«.

4. I § 14, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres to steder »nr. 6« til: »nr. 5«.

5. I § 17, *stk. 1*, ændres to steder »nr. 1-5« til: »nr. 1-4«.

Den Europæiske Konvention om Statsborgerret

Præambel

Europarådets medlemsstater og andre stater, som undertegner denne konvention,

der finder, at det er Europarådets mål at opnå større enhed mellem dets medlemmer;

der tager hensyn til de talrige internationale instrumenter, som vedrører statsborgerret, dobbelt statsborgerret og statsløshed,

der anerkender, at der i anliggender vedrørende statsborgerret bør tages hensyn til staternes såvel som til enkeltpersoners legitime interesser;

der ønsker at fremme en progressiv udvikling af retlige principper vedrørende statsborgerret samt anerkendelse af disse i staternes nationale lovgivning, og som tilstræber, så vidt det er muligt, at undgå tilfælde af statsløshed;

der ønsker at undgå diskrimination i anliggender, der vedrører statsborgerret;

der anerkender retten til respekt for familieliv, som fastsat i artikel 8 i konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder;

der konstaterer, at staterne har forskelligt syn på spørgsmålet om dobbelt statsborgerret, og som anerkender, at det er den enkelte stats frie afgørelse, hvilke konsekvenser den i sin nationale lovgivning drager af den omstændighed, at en statsborger erhverver eller er i besiddelse af statsborgerret i et andet land;

der er enige om det ønskelige i at finde hensigtsmæssige løsninger på konsekvenserne af dobbelt statsborgerret og i særdeleshed, hvad angår de rettigheder og forpligtelser, der er forbundet med dobbelt statsborgerret;

der finder det ønskeligt, at personer, som har statsborgerret i to eller flere af de kontraherende stater, kun har værnepligt i en af disse;

der finder det nødvendigt at fremme internationalt samarbejde mellem de nationale myndigheder, som er ansvarlige for anliggender vedrørende statsborgerret,

har indgået følgende aftale:

Kapitel 1

Generelle forhold

Artikel 1

Konventionens formål

Denne konvention fastlægger principper og regler for fysiske personers statsborgerret samt regler vedrørende værnepligten i tilfælde af dobbelt statsborgerret, som de kontraherende staters nationale lovgivning skal være i overensstemmelse med.

Artikel 2

Definitioner

I denne konvention:

- a forstås ved »statsborgerret« det retlige bånd mellem en person og en stat, mens begrebet ikke indeholder nogen angivelse af personens etniske oprindelse;
- b forstås ved »dobbelt statsborgerret« det forhold, at en person har statsborgerret i to eller flere lande på samme tid;
- c forstås ved »barn« enhver person under atten år, med mindre myndighedsalderen opnås tidligere i henhold til den lovgivning, der gælder vedrørende barnet;
- d forstås ved »national lovgivning« alle former for bestemmelser i det nationale retssystem, herunder forfatningen, lovgivningen, bekendtgørelser, retspraksis, almindelige regler og procedurer så vel som regler, der hidrører fra bindende internationale instrumenter.

Kapitel II

Generelle principper vedrørende statsborgerret

Artikel 3

Statens kompetence

- 1 Enhver stat fastsætter ifølge sin egen lovgivning, hvem der er dens statsborgere.
- 2 Denne lovgivning skal anerkendes af andre stater, for så vidt den er i overensstemmelse med gældende internationale konventioner,

de almindelige folkeretlige regler samt almindeligt anerkendte retsprincipper vedrørende statsborgerret.

Artikel 4

Principper

Enhver kontraherende stats regler om statsborgerret skal baseres på følgende principper:

- a enhver har ret til at besidde statsborgerret;
- b statsløshed skal undgås;
- c ingen kan fratages sin statsborgerret på et vilkårligt grundlag;
- d hverken indgåelse eller opløsning af ægteskab mellem en statsborger i en kontraherende stat og en udlænding, eller den omstændighed, at den ene af ægtefællerne erhverver statsborgerret i et andet land under ægteskabet, har automatisk betydning for den anden ægtefælles statsborgerret.

Artikel 5

Ikke-diskrimination

- 1 En kontraherende stats regler vedrørende statsborgerret må ikke indeholde forskelle eller omfatte praksis, der indebærer, at der finder forskelsbehandling sted på grund af køn, religion, race, hudfarve, national eller etnisk oprindelse.
- 2 Enhver kontraherende stat skal følge princippet om ikke at forskelsbehandle sine statsborgere, uanset om de har erhvervet indfødsret ved fødslen eller efterfølgende.

Kapitel III

Regler vedrørende statsborgerret

Artikel 6

Erhvervelse af indfødsret

- 1 Ifølge enhver kontraherende stats nationale lovgivning erhverver følgende personer *ex lege* indfødsret:
 - a Børn født af forældre, hvoraf den ene på tidspunktet for barnets fødsel er i besiddelse af statsborgerret i den kontraherende stat, medmindre andet følger af landets nationale lovgivning vedrørende børn født i udlandet. For så vidt angår børn, hvis forældreforhold er fastslået ved anerkendelse, retsafgørelse eller lignende, kan en kontraherende stat bestemme, at barnet erhverver indfødsret som fastlagt i den nationale lovgivning;

- b hittebørn, som bliver fundet på den pågældende stats område, og som ellers vil være statsløse.
- 2 Ifølge enhver kontraherende stats nationale lovgivning erhverves indfødsret af børn, der er født på den pågældende stats område, og som ikke ved fødslen erhverver indfødsret i en anden stat. Indfødsretten erhverves:
 - a ved fødslen *ex lege*; eller
 - b efterfølgende af børn, som er statsløse, efter ansøgning til den rette myndighed fra eller på vegne af det pågældende barn efter de i den kontraherende stats nationale lovgivning foreskrevne regler. Det kan bestemmes, at ansøgning kun kan indgives af personer, der har haft lovligt og fast ophold i det pågældende land i en periode på højst fem år umiddelbart forud for indgivelse af ansøgningen.
- 3 Ifølge enhver kontraherende stats nationale lovgivning skal der gives mulighed for naturalisation af personer med lovligt og fast ophold i det pågældende land. Ifølge de af den kontraherende stat opstillede betingelser for naturalisation, kan der højst kræves fast ophold i en periode på ti år, før en ansøgning kan indgives.
- 4 Enhver kontraherende stat skal i sin nationale lovgivning lette erhvervelsen af indfødsret for følgende personer:
 - a personer, der er gift med en af landets statsborgere;
 - b børn af forældre, hvoraf den ene er i besiddelse af statsborgerret i landet, idet de er omfattet af den i artikel 6, stk. 1, litra a fastsatte undtagelse;
 - c børn af forældre, hvoraf den ene erhverver eller har erhvervet statsborgerret i landet;
 - d adoptivbørn, hvor adoptanten er i besiddelse af statsborgerret i landet;
 - e personer, som er født på det pågældende lands område og har lovligt og fast ophold der;
 - f personer, som i en periode inden det fyldte 18. år har haft lovligt og fast ophold i det pågældende land, idet varigheden af den pågældendes faste ophold i landet bestemmes ifølge den pågældende kontraherende stats nationale lovgivning;
 - g statsløse personer og anerkendte flygtninge med lovligt og fast ophold i landet.

Artikel 7

Fortabelse af statsborgerret ex lege eller på foranledning af en kontraherende stat

- 1 Enhver kontraherende stats nationale lovgivning må ikke indeholde bestemmelser om fortabelse af statsborgerret *ex lege* eller på foranledning af den kontraherende stat, bortset fra følgende tilfælde:
 - a frivillig erhvervelse af fremmed statsborgerret;
 - b erhvervelse af statsborgerret i den kontraherende stat gennem bedragerisk handlemåde, urigtige oplysninger eller fortællelse af relevante forhold fra ansøgerens side;
 - c frivillig fremmed militærtjeneste;
 - d handlemåde, som er til alvorlig skade for den kontraherende stats vitale interesser;
 - e et manglende reelt tilknytningsforhold mellem den kontraherende stat og en statsborger med fast bopæl i udlandet;
 - f hvor det fastslås i løbet af et barns mindreårighed, at de i landets nationale lovgivning fastsatte betingelser, som førte til barnets *ex lege* erhvervelse af statsborgerret i den kontraherende stat, ikke længere er opfyldt;
 - g adoption af et barn, hvis barnet erhverver eller er i besiddelse af den ene eller begge adoptivforældrenes fremmede statsborgerret.
- 2 En kontraherende stats nationale lovgivning kan indeholde bestemmelser om, at børn, hvis forældre fortaber deres statsborgerret i det pågældende land, ligeledes fortaber denne statsborgerret, bortset fra de af stk. 1, litra c og d omfattede tilfælde. Børn fortaber imidlertid ikke statsborgerretten, hvis den ene af deres forældre fortsat besidder den.
- 3 En kontraherende stats nationale lovgivning må ikke indeholde bestemmelser om, at statsborgerretten fortages i medfør af denne artikels stk. 1 og 2, hvis den pågældende person derved ville blive statsløs, dog med undtagelse af de i stk. 1, litra b omtalte tilfælde.

Artikel 8

Fortabelse af statsborgerret på personens egen foranledning

- 1 Enhver kontraherende stat skal tillade, at en person kan løses fra sin statsborgerret, dog på betingelse af, at den pågældende ikke derved bliver statsløs.

- 2 En kontraherende stat kan imidlertid i sin nationale lovgivning bestemme, at alene statsborgere, som har deres faste bopæl i et andet land, kan give afkald på deres statsborgerret.

Artikel 9

Generhvervelse af statsborgerret

Enhver kontraherende stat skal i de tilfælde og på de betingelser, som er fastsat i landets nationale lovgivning, lette generhvervelsen af statsborgerret i landet for landets tidligere statsborgere, som har lovligt og fast ophold i landet.

Kapitel IV

Procedurer vedrørende statsborgerret

Artikel 10

Behandling af ansøgninger

Enhver kontraherende stat skal sikre, at ansøgninger om erhvervelse, bevarelse, fortabelse, generhvervelse eller udstedelse af dokumentation for erhvervelse af statsborgerret i landet behandles inden for en rimelig tidsfrist.

Artikel 11

Afgørelser

Enhver kontraherende stat skal sikre, at afgørelser, der vedrører erhvervelse, bevarelse, fortabelse, generhvervelse eller udstedelse af dokumentation for erhvervelse af statsborgerret i landet, indeholder skriftlige begrundelser.

Artikel 12

Ret til fornyet prøvelse

Enhver kontraherende stat skal sikre, at afgørelser, der vedrører erhvervelse, bevarelse, fortabelse, generhvervelse eller udstedelse af dokumentation for erhvervelse af statsborgerret i landet, kan gøres til genstand for fornyet administrativ eller retslig prøvelse i overensstemmelse med landets nationale lovgivning.

Artikel 13

Gebyrer

- 1 Enhver kontraherende stat skal sikre, at gebyret for erhvervelse, bevarelse, fortabelse, generhvervelse eller udstedelse af dokumentation for erhvervelse af statsborgerret i landet er rimeligt.

- 2 Enhver kontraherende stat skal sikre, at størrelsen af gebyret for en fornyet administrativ eller retslig prøvelse ikke udgør en hindring for ansøgerne.

Kapitel V

Dobbelt statsborgerret

Artikel 14

Tilfælde af dobbelt statsborgerret ex lege

- 1 En kontraherende stat skal tillade:
- at børn, som ved fødslen automatisk har erhvervet statsborgerret i forskellige lande, bevarer denne.
 - sine statsborgere at være i besiddelse af fremmed statsborgerret, såfremt denne erhverves automatisk ved ægteskab.
- 2 Bevarelsen af den i stk. 1 omtalte statsborgerret i forskellige lande sker med forbehold for de relevante bestemmelser i denne konventions artikel 7.

Artikel 15

Andre mulige tilfælde af dobbelt statsborgerret

Denne konventions bestemmelser begrænser ikke en kontraherende stats ret til i sin nationale lovgivning at bestemme hvorvidt:

- statsborgere, som erhverver eller er i besiddelse af statsborgerret i en anden stat, bevarer eller fortaber deres statsborgerret i den kontraherende stat;
- erhvervelse eller bevarelse af statsborgerret er betinget af afkald på eller fortabelse af fremmed statsborgerret.

Artikel 16

Bevarelse af tidligere statsborgerret

En kontraherende stat må ikke gøre en persons erhvervelse eller bevarelse af statsborgerret betinget af, at vedkommende giver afkald på eller fortaber fremmed statsborgerret, såfremt afkald eller fortabelse ikke er mulig eller ikke med rimelighed kan påkræves.

Artikel 17

Rettigheder og forpligtelser i forbindelse med dobbelt statsborgerret

- 1 Statsborgere, som bor i en kontraherende stat, og som har fremmed statsborgerret, skal i den kontraherende stat, have samme rettigheder og forpligtelser, som statens øvrige statsborgere.

- 2 Bestemmelserne i dette kapitel vedrører ikke:

- folkerettens regler vedrørende diplomatisk eller konsulær beskyttelse, som en kontraherende stat yder en af sine statsborgere, der samtidigt har fremmed statsborgerret;
- de kontraherende staters anvendelse af internationale privatretlige regler i tilfælde af dobbelt statsborgerret.

Kapitel VI

Statssuccession og statsborgerret

Artikel 18

Principper

- I spørgsmål om statsborgerret i tilfælde af statssuccession skal enhver berørt kontraherende stat respektere principperne for en retsstat, reglerne vedrørende menneskerettighederne og de principper, der er indeholdt i denne konventions artikel 4 og 5 samt i denne artikels stk. 2, i særdeleshed med henblik på at undgå tilfælde af statsløshed.
- Ved afgørelsen af, om statsborgerret kan tillægges eller bevares i tilfælde af statssuccession skal enhver berørt kontraherende stat navnlig lægge vægt på nedenstående forhold:
 - et virkeligt og faktisk eksisterende tilknytningsforhold mellem den pågældende person og staten;
 - den omstændighed, at den pågældende person har fast bopæl i staten på tidspunktet for statssuccessionen;
 - den pågældende persons eget udtrykkelige ønske;
 - den pågældende persons geografiske oprindelse.
- Såfremt erhvervelsen af statsborgerret er betinget af fortabelse af fremmed statsborgerret, finder bestemmelserne i denne konventions artikel 16 anvendelse.

Artikel 19

Afgørelse i henhold til international aftale

I tilfælde af statssuccession skal de berørte kontraherende stater søge at regulere spørgsmål vedrørende statsborgerret ved indbyrdes aftale samt i påkommende tilfælde under inddragelse af deres relationer til andre berørte stater. Sådanne aftaler skal respektere de principper og regler,

der er indeholdt, eller hvortil der henvises, i dette kapitel.

Artikel 20

Principper vedrørende ikke-statsborgere

- 1 Enhver kontraherende stat skal respektere følgende principper:
 - a statsborgere i en forgængerstat med fast bopæl i det område, over hvilket suveræniteten er overgået til en successorstat, og som ikke har erhvervet statsborgerret i denne, er berettigede til at forblive i denne stat;
 - b de i litra a omhandlede personer skal behandles på lige fod med successorstatens egne statsborgere for så vidt angår sociale og økonomiske rettigheder.
- 2 Enhver kontraherende stat kan udelukke de i stk. 1 omhandlede personer fra ansættelse i offentlig tjeneste, som indebærer myndighedsudøvelse.

Kapitel VII

Værnepligt i tilfælde af dobbelt statsborgerret

Artikel 21

Opfyldelse af værnepligten

- 1 Personer med statsborgerret i to eller flere kontraherende stater skal kun gøre militærtjeneste i en af disse.
- 2 Anvendelsen af stk. 1 kan fastlægges ved særlig aftale mellem de kontraherende stater.
- 3 Medmindre andet er eller senere måtte blive bestemt ved særlig aftale, gælder følgende bestemmelser for personer med statsborgerret i to eller flere af de kontraherende stater:
 - a Enhver sådan person skal opfylde sine militære forpligtelser over for den kontraherende stat, hvor han har sin faste bopæl. Dog kan han inden det fyldte 19. år vælge at gøre militærtjeneste som frivillig i en anden kontraherende stat, hvor han ligeledes har statsborgerret, forudsat at den samlede og effektive tjenestetid mindst har et omfang svarende til den aktive militære tjenestetid, der gælder i den førstnævnte kontraherende stat;
 - b En person, som har fast bopæl i en kontraherende stat, hvor han ikke har statsborgerret, eller i et land, som ikke er en kontraherende stat, kan vælge at gøre militær-

tjeneste i en hvilken som helst kontraherende stat, hvor han har statsborgerret;

- c En person, som i overensstemmelse med de i litra a og b fastsatte regler opfylder sin værnepligt i en kontraherende stat i overensstemmelse med denne stats lovgivning, anses for at have opfyldt sine militære forpligtelser over for enhver af de kontraherende stater, hvor han ligeledes har statsborgerret;
- d En person, som før denne konventions ikrafttræden mellem de kontraherende stater, hvor han har statsborgerret, har opfyldt sine militære forpligtelser over for en af disse i overensstemmelse med den pågældende stats lovgivning, anses for at have opfyldt de samme forpligtelser over for enhver anden af de kontraherende stater, hvor han ligeledes har statsborgerret;
- e En person, som i overensstemmelse med litra a har gjort aktiv militærtjeneste i den ene af de kontraherende stater, hvor han har statsborgerret, og som senere flytter sin faste bopæl til den anden af de kontraherende stater, hvor han har statsborgerret, skal kun gøre militærtjeneste i reserven i sidstnævnte stat;
- f Anvendelsen af denne artikel virker ikke på nogen måde præjudicerende for de pågældende personers statsborgerret;
- g I tilfælde af, at en kontraherende stat mobiliserer, har de i denne artikel indeholdte forpligtelser ikke bindende virkning for den pågældende stat.

Artikel 22

Fritagelse for værnepligt eller alternativ civil tjeneste

Medmindre andet er eller måtte blive bestemt ved særskilt aftale, finder følgende bestemmelser anvendelse på personer med statsborgerret i to eller flere kontraherende stater:

- a Denne konventions artikel 21, stk. 3 litra c finder anvendelse på personer, som er fritaget for militærtjeneste eller har gjort civil tjeneste som et alternativ;
- b En person, som har statsborgerret i en kontraherende stat, som ikke har tvungen værnepligt, anses for at have opfyldt sine militære forpligtelser, når han har fast bopæl i den pågældende stat. Derimod anses han ikke for at have opfyldt sine militære forpligtelser over for en kontraherende stat, hvor han ligeledes har statsborgerret, og hvor der er tvungen vær-

nepligt, medmindre den faste bopæl har været opretholdt indtil en bestemt alder, som de pågældende kontraherende stater skal give meddelelse om på undertegnelsestidspunktet eller ved deponeringen af deres ratifikations-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrumenter;

- c Ligeledes anses en person, der har statsborgerret i en kontraherende stat, som ikke har tvungen værnepligt, for at have opfyldt sine militære forpligtelser, når han har gjort militærtjeneste som frivillig i en samlet effektiv periode, der mindst svarer til omfanget af den aktive militærtjeneste, der gælder i den stat, hvor han ligeledes har statsborgerret, uanset hvor han har sin faste bopæl.

Kapitel VIII

Samarbejde mellem de kontraherende stater

Artikel 23

Samarbejde mellem de kontraherende stater

- 1 Med henblik på at lette samarbejdet mellem de kontraherende stater, skal deres kompetente myndigheder:
 - a give Europarådets generalsekretær oplysninger om deres nationale lovgivning vedrørende statsborgerret, herunder tilfælde af statsløshed og dobbelt statsborgerret, og om udviklinger, der måtte vedrøre anvendelsen af denne konvention;
 - b på anmodning give hinanden oplysninger om deres nationale lovgivning vedrørende statsborgerret og om udviklinger, der måtte vedrøre anvendelsen af denne konvention.
- 2 De kontraherende stater skal samarbejde indbyrdes og med Europarådets øvrige medlemsstater inden for rammerne af det kompetente mellemstatslige organ under Europarådet med henblik på at behandle alle relevante problemer og fremme en progressiv udvikling af retsprincipper og praksis vedrørende statsborgerret og dermed beslægtede spørgsmål.

Artikel 24

Udveksling af oplysninger

Enhver kontraherende stat kan til enhver tid med forbehold af den gældende registerlovgivning erklære, at den vil informere en anden kontraherende stat, der har afgivet samme erklæring, om at statsborgere i denne anden stat frivil-

ligt har erhvervet statsborgerret i den pågældende stat. I en sådan erklæring kan det tilkendegives, under hvilke betingelser den kontraherende stat vil afgive de pågældende oplysninger. Erklæringen kan til enhver tid tilbagekaldes.

Kapitel IX

Konventionens anvendelse

Artikel 25

Erklæringer vedrørende konventionens anvendelse

- 1 Enhver stat kan på undertegnelsestidspunktet eller ved deponeringen af sit ratifikations-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument erklære, at den agter at undtage kapitel VII fra konventionens anvendelsesområde.
- 2 Bestemmelserne i kapitel VII finder kun anvendelse i forholdet mellem de kontraherende stater, for hvem kapitel VII er gældende.
- 3 Enhver kontraherende stat kan efterfølgende meddele Europarådets generalsekretær, at den agter at lade bestemmelserne i kapitel VII finde anvendelse, som var blevet undtaget på undertegnelsestidspunktet eller i statens ratifikations-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument. Denne meddelelse får virkning fra modtagelsesdatoen.

Artikel 26

Virkingen af denne konvention

- 1 Bestemmelserne i denne konvention er uden præjudice for bestemmelserne i national lovgivning eller bindende internationale instrumenter, som allerede er trådt i kraft eller senere måtte træde i kraft, ifølge hvilke enkeltpersoner har eller ville få en bedre retsstilling på området vedrørende statsborgerret.
- 2 Denne konvention er uden præjudice for anvendelsen af:
 - a Konventionen af 1963 om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerret og værnepligt for personer med dobbelt statsborgerret og dennes protokoller;
 - b andre bindende internationale instrumenter for så vidt disse er i overensstemmelse med denne konvention,
 i forholdet mellem de kontraherende stater, der er forpligtet af disse instrumenter.

Kapitel X

Afsluttende bestemmelser

Artikel 27

Undertegnelse og ikrafttræden

- 1 Denne konvention skal være åben for undertegnelse af Europarådets medlemsstater samt ikke-medlemsstater, som har deltaget i udarbejdelsen af den. Disse stater kan give deres samtykke til at være bundet:
 - a ved undertegnelse uden forbehold af ratifikation eller godkendelse, eller
 - b ved undertegnelse under forbehold af ratifikation eller godkendelse efterfulgt af ratifikation eller godkendelse.
- Ratifikations- eller godkendelsesinstrumenterne skal deponeres hos Europarådets generalsekretær.
- 2 Denne konvention træder i kraft for alle stater, der har givet deres samtykke til at blive bundet af konventionen, den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter den dato, hvor tre af Europarådets medlemsstater har givet deres samtykke til at være bundet af denne konvention i overensstemmelse med de i foregående stykke indeholdte bestemmelser.
- 3 For så vidt angår enhver stat, som senere giver sit samtykke til at være bundet af konventionen, træder denne i kraft den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter den dato, hvor den pågældende stat har undertegnet eller deponeret sit ratifikations- eller godkendelsesinstrument.

Artikel 28

Tiltrædelse

- 1 Efter at denne konvention er trådt i kraft, kan Europarådets Ministerkomité opfordre enhver stat, som ikke er medlem af Europarådet, og som ikke har deltaget i udarbejdelsen af den, til at tiltræde konventionen.
- 2 For så vidt angår enhver stat, som tiltræder denne konvention, træder den i kraft den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter den dato, hvor den pågældende stat har deponeret sit tiltrædelsesinstrument hos Europarådets generalsekretær.

Artikel 29

Forbehold

- 1 Der kan ikke tages forbehold for så vidt angår bestemmelserne indeholdt i denne konventions kapitel I, II og VI. Enhver stat kan på undertegnelsestidspunktet eller ved deponeringen af sit ratifikations-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument tage et eller flere forbehold over for konventionens øvrige bestemmelser, for så vidt disse forbehold er i overensstemmelse med konventionens formål og hensigt.
- 2 Enhver stat, som tager et eller flere forbehold, skal underrette Europarådets generalsekretær om det relevante indhold af landets nationale lovgivning eller om andre relevante forhold.
- 3 En stat, som har taget et eller flere forbehold i overensstemmelse med stk. 1, skal overveje at tilbagekalde disse helt eller delvis, så snart omstændighederne tillader det. En sådan tilbagekaldelse foretages ved en meddelelse til Europarådets generalsekretær og får virkning fra modtagelsesdatoen.
- 4 Enhver stat, som udvider denne konventions anvendelse til et territorielt område, der er omtalt i den i artikel 30 stk. 2 nævnte erklæring, kan for så vidt angår det pågældende område tage et eller flere forbehold i overensstemmelse med bestemmelserne i de foregående stykker.
- 5 En kontraherende stat, som har taget forbehold over for en hvilken som helst af de i konventionens kapitel VII fastsatte bestemmelser, kan ikke kræve, at disse bestemmelser anvendes af en anden kontraherende stat, undtagen i den udstrækning, hvori den selv har accepteret dem.

Artikel 30

Territorielt anvendelsesområde

- 1 Enhver stat kan - på tidspunktet for undertegnelse eller ved deponeringen af sit ratifikations-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument - angive, inden for hvilket område eller hvilke områder denne konvention skal finde anvendelse.
- 2 Enhver stat kan på et senere tidspunkt ved erklæring til Europarådets generalsekretær udvide denne konventions anvendelse til ethvert andet område, som er angivet i erklæringen, og for hvis internationale relationer

den pågældende stat er ansvarlig, eller på hvis vegne den er bemyndiget til at påtage sig forpligtelser. For så vidt angår et sådant område træder konventionen i kraft den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter datoen for generalsekretærens modtagelse af en sådan erklæring.

- 3 Enhver erklæring, der er afgivet i henhold til de to foregående stykker kan, for så vidt angår ethvert område, der er anført i erklæringen, tilbagekaldes ved en meddelelse til generalsekretæren. Tilbagekaldelsen træder i kraft den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder fra datoen for generalsekretærens modtagelse af en sådan meddelelse.

Artikel 31

Opsigelse

- 1 Enhver kontraherende stat kan på ethvert tidspunkt opsig hele konventionen eller blot kapitel VII ved en meddelelse til Europarådets generalsekretær.
- 2 En sådan opsigelse træder i kraft den første dag i den måned, der følger efter udløbet af en periode på tre måneder efter datoen for generalsekretærens modtagelse af meddelelsen.

Artikel 32

Meddelelser fra generalsekretæren

Europarådets generalsekretær skal underrette Europarådets medlemsstater, enhver signatarstat, enhver kontraherende stat og enhver anden stat, som har tiltrådt denne konvention om:

- a undertegnelser;
- b deponering af ratifikations-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrumenter;
- c datoer for denne konventions ikrafttræden i overensstemmelse med konventionens artikel 27 og 28;
- d ethvert forbehold og enhver tilbagekaldelse af forbehold i medfør af bestemmelserne i konventionens artikel 29;
- e enhver meddelelse eller erklæring afgivet i medfør af bestemmelserne i denne konventions artikel 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30 og 31;
- f enhver anden handling, meddelelse eller underretning vedrørende denne konvention.

Til bekræftelse heraf har de undertegnede befuldmægtigede undertegnet denne konvention.

Udfærdiget i Strasbourg, den 6. november 1997, på engelsk og fransk, idet begge tekster skal have samme gyldighed, i et enkelt eksemplar, som deponeres i Europarådets arkiver. Europarådets generalsekretær fremsender bekræftede genparter heraf til Europarådets medlemsstater, til de ikke-medlemsstater, som har deltaget i udarbejdelsen af denne konvention, samt til de stater, som er blevet opfordret til at tiltræde den.

Til lovforslag nr. L 69. Skriftlig fremsættelse (28. oktober 1998)

Justitsministeren (Frank Jensen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om dansk indfødsret, lov om offentlig auktion ved auktionsledere og lov om vagtvirksomhed. (Ratifikation af Europarådskonventionen af 6. november 1997 om statsborgerret og ophævelse af krav om dansk indfødsret m.v.).

(Lovforslag nr. L 69).

Lovforslaget har bl.a. til formål at gennemføre Europarådskonventionen af 6. november 1997 om statsborgerret i dansk ret.

Konventionen lægger bl.a. op til en ligestilling mellem børn født i ægteskab og børn født uden for ægteskab. På den baggrund foreslås det, at indfødsretslovens § 1, stk. 1, ændres, således at et barn erhverver dansk indfødsret ved fødslen, hvis blot én af forældrene er dansk statsborger, uanset om forældrene er gift. Der gøres dog undtagelse for børn født uden for ægteskab i tilfælde, hvor barnet er født i udlandet, og det kun er faderen, der er dansk statsborger. Efter de gældende regler i indfødsretsloven kan et barn kun erhverve dansk indfødsret efter faderen, hvis forældrene er gift.

Et af de vigtigste principper, der kommer til udtryk i Europarådskonventionen, er, at regler om statsborgerret skal baseres på princippet om, at enhver har ret til at besidde statsborgerret, og at statsløshed skal undgås. På den baggrund foreslås indfødsretslovens § 8 ændret, således at danske statsborgere, der er født i udlandet, ikke risikerer at miste deres danske indfødsret ved det 22. år, hvis de derved bliver statsløse. Efter de gældende regler vil en person kunne blive statsløs, hvis den pågældende ikke har haft bopæl her i riget eller ophold, der tyder på samhørighed med Danmark, og ikke inden det fyldte 22. år har indgivet ansøgning om bevarelse af dansk statsborgerskab.

Udover de ændringsforslag, som fremsættes med henblik på en ratifikation af Europaråds-

konventionen, foreslås en række andre ændringer af indfødsretsloven, som har til formål at modernisere og præcisere de gældende regler.

I den forbindelse foreslås navnlig en ændring af lovens § 3. Dette forslag har til formål at smidiggøre reglerne om, at unge udlændinge, der har levet det meste af deres liv i Danmark, kan erhverve dansk indfødsret ved at afgive erklæring herom over for statsamtet. Den gældende bestemmelse i § 3 indebærer, at unge mennesker, som f.eks. har suppleret en dansk uddannelse med et kortere ophold i udlandet, bliver afskåret fra at benytte denne enkle og hurtige fremgangsmåde til at erhverve dansk statsborgerskab. Efter lovforslaget skal unge mennesker kunne erhverve dansk statsborgerskab ved afgivelse af erklæring mellem det fyldte 18. og det fyldte 23. år, hvis de har opholdt sig i Danmark i sammenlagt mindst 10 år, heraf mindst 5 år inden for de sidste 6 år.

Endvidere foreslås lovændringer, der tilstræber at indføre ligestilling i statsborgerretlig henseende mellem børn født i ægteskab og børn født uden for ægteskab og en tilsvarende ligestilling mellem adoptivbørn og biologiske børn.

De øvrige forslag til ændringer af indfødsretsloven omfatter præcisering af gældende regler og praksis, konsekvensændringer og sproglige ændringer samt ændringer som følge af, at Island nu tiltræder den nordiske overenskomst om statsborgerret.

Endvidere foreslås lov om offentlig auktion ved auktionsledere samt lov om vagtvirksomhed ændret. Efter disse love er det et krav i forbindelse med beskikkelse som auktionsleder eller autorisation til udøvelse af vagtvirksomhed, at den pågældende har dansk indfødsret. Da det ikke findes nødvendigt at opretholde dette krav, foreslås det, at kravet om dansk indfødsret i disse tilfælde ophæves.

Med disse ord anbefaler jeg lovforslaget til det høje Tings velvillige behandling.